

595 SAYILI
KHK UYGULAMALARI KONUSUNDA
BİLGİLENDİRME TOPLANTISI

---0---

▼ **SADİ SÜRENKÖK** (İMO Adana Şubesi Başkanı)-
Yüksek Fen Kurulu Başkanı Sayın Hakkı Ustaömer, Bayındır-
lık Müdürlüğü'nün değerli elemanları, komşu kentlerden gelen
kıymetli mühendis arkadaşlar ve değerli meslektaşlarım. Hepi-
niz hoş geldiniz.

Hepimizin bildiği gibi, 18-24 Ekim tarihleri arasında Mü-
hendislik-Mimarlık Haftasını kutluyoruz. Bugün Türk Mühen-
dis Mimar Odaları Birliği'nin kuruluşunun 46. Yıldönümü. Bu
haftanın anlam ve önemi gereği hazırlanan bir dizi etkinlik içe-
risinde biz de İnşaat Mühendisleri Odası olarak 10 Nisan 2000
tarihinden bu yana kamuoyunun gündemini oluşturan Yapı de-
netimi konusunu irdelemeye çalışacağız. Bizce, Türkiyede bir
dönüm noktası oluşturacak bu konu pek çok soruyu ve sorunu
beraberinde getirdi. Bu soruların başında yeni kurulan Yapı De-
netim şirketlerine parasını vererek eski uygulama devam mı
edecek, yoksa gerçekten depreme dayanıklı sağlıklı yapılar ya-
pılabilecek mi?

Bu sorunun cevabı bizlerde arkadaşlar; Eğer bizler mühen-
dislik yeminine sadık kalarak meslek onurumuzu ön planda tu-
tup, teknik şartlara uygun projeler ve yapılar yapabilirsek sanı-
rım bu işi başarabiliriz. Ancak; eskiden yapılmış binalarında bu
ilde yaşayan, projecilik, müteahhitlik, hatta TUS'luk yapan
meslektaşlarımız tarafından yapıldığını biliyoruz. Aynı insan-
larla yeni kurulacak organizasyonlarda bu binaları daha sağlık-
lı yapmanın yolunu bulmak zorundayız. Bu konu ile ilgili ola-

rak, Türkiye de bu yasaların çıkması ve uygulamaları konusunda en yetkili ve uzman kişisi Yüksek Fen Kurulu Başkanı Sayın Hakkı USTAÖMER'i davet ettik. Sağolsunlar bizli kırmayarak davetimizi kabul ettiler. Bugüne kadar bize Yapı denetimi konusunda pek çok soru soruldu. Anca bu soruların hepsini cevaplamamız mümkün değildi.

Şimdi sizlere Hakkı USTAÖMER ağabeyimiz yapı denetimi ile ilgili bir sunuş yapacak., ardından sorularımızı alacağız. Burada sorulan soru ve cevaplarını bant kayda alıyoruz. Bu bantı çözümlüyüp kitap haline getirdikten sonra bu toplantıya katılmayan meslektaşlarımıza da sunmak istiyoruz.

Ben sözü Hakkı USTAÖMER meslektaşımıza bırakmadan önce bir hususu daha dile getirmek istiyorum; Adana da uygulanan proje denetimi konusunda bizim meslektaşlarımız Türkiye'deki diğer pek çok ilden bir adım öndeler. Adana bu konu da şanslıydı. Çünkü 27 Haziran 1998 de bir deprem yaşamıştı. Yaşanan bu depremin de etkisiyle 1 Ocak 1998 tarihinde yürürlüğe giren "Afet Bölgelerinde Yapılacak Yapılar Hakkındaki Yönetmelik" şartlarının en iyi uygulandığı yerin Adana olduğu konusunda sadece bizler değil üniversitelerdeki hocalarımız ve diğer illerden gelen meslektaşlarımız söylemektedir. Biz şimdi şu iddiadayız; Yapı denetimi konusunda da en iyi biz olmalıyız. Bunu da sizlerle medya ile ve vatandaşla işbirliği yaparak gerçekleştireceğiz. Adana da medya bu konuda çok duyarlı. Yeni Adana gazetesi Yapı Denetimi konusunda özel bir ek yayınladı. Demek ki yeni yapı denetimi uygulamaları bizler için çok zor olmayacak. Hep birlikte el ele vererek bunu başaracağız.

Buyurun Hakkı bey; sözü size bırakıyorum.

▼ **HAKKI USTAÖMER** (Yüksek Fen Kurulu Başkanı)- Değerli katılımcılar; sözlerime başlamadan önce, hepimizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Bilindiği üzere, 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun

Hükümünde Kararname, 10 Temmuzdan itibaren 27 pilot ilde uygulanmaya başlanmıştır ve bu pilot illerimizden birisi de Adana. Bu kanun hakkında size geniş açıklama yapmak yerine, bugüne kadar uygulanmakta olan bu yasa üzerindeki tereddütlerimizi dile getirmek, zihinlerde oluşan sorulara cevap vermek amacıyla, zamanımızın büyük bir bölümünü soru-cevap şeklinde değerlendirmeyi düşünüyorum.

Bu toplantı talepleri, Türkiye genelinde çok yaygın. Bugüne kadar birçok ile gittim, bu konuda çok verimli toplantılar yaparak açıklamalarda bulunduk, görüş teatisinde bulunduk ve bu işin önemini ve ciddiyetini anlatmak fırsatını buldum. Adana İnşaat Mühendisleri Odasının böyle bir toplantıyı düzenlemesi de, gerçekten benim için çok önemli ve bana da burada bu konuyu anlatmak ve sizlere yardımcı olmak açısından fırsat verdiği için, kendilerine teşekkür ediyorum.

Konu hakkında çok fazla açıklayama girmeden, -yöntem burada nasıl uygulanacak, bilmiyorum- şifahi soru olabilir, sorularınız yazılı olarak alınabilir; ki, diğer illerde bunu yazılı olarak gerçekleştirdik. Arkadaşlarımız hemen sorularını yazılı olarak yöneltmeye başlarsa, biz hemen cevaplandırmaya geçebiliriz. Siz, burada hemen sorularınızı hazırlarken, size konu ile ilgili bilgi vermek isterim.

▼ **SALONDAN-** Sayın Başkan; konuşmanız süresince, bizim hazırlayacağımız sorulara yanıt vermiş olabilirsiniz. Sunuş bittikten sonra soruları sorsak, daha iyi olmaz mı?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Konu çok geniş, çok detaylı, neyi anlatacağımı pek bilemiyorum; yani acaba öğrenmek istediğiniz nelerdir. Size yoksa bu kararname nasıl uygulanacak, bunu satır satır anlatabilirim, saatlerce izah edebilirim; ancak birçoğu fazla olmuş olabilir, anlattıklarım gereksiz olmuş olabilir.

▼ **SADİ SÜRENKÖK** - Hakkı bey, isterseniz şöyle yapalım: Bu kararnameye neden gerek duyuldu, hangi tarihte yürür-

lûge girdi; kısaca açıklarsak, bu arada sorular da hazırlanmış olacak.

▼ **HAKKI USTAÖMER**-Sorular hazırlanana kadar, ne yapmak istediğimizi açıklamaya çalışayım:

Niçin 595 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun Hükümünde Kararnameye ihtiyaç duyuldu? Biliyorsunuz, 3194 sayılı İmar Yasasında, yapılarımızı denetlemekle mükellef idareye karşı sorumlu bir fenni mesul tarif edilmişti. Bu fenni mesul, müteahhitten maaşını alan, idareye karşı sorumlu olarak çalışan teknik elemandı. Yıllardan beri bu uygulandı, 1984'te 3194'ün uygulanmaya başlamasından bu yana bu sistem uygulandı. Kaldı ki 1684 sayılı İmar Yasasının da içeriğinde vardır bu. Bu müesseseye binalarımız denetlenmeye çalışıldı; ancak gördük ki, bu denetim, kâğıt üzerinde kalmaktan öteye gitmedi; yapılar denetlenemedi, sağlıklı yapılar üretilmedi. Bunu son 10 yıldır yaşadığımız depremler, bütün çıplaklığıyla ortaya koydu. Erzincan depremi, Adana-Ceyhan depremi, Dinar depremi, son olarak Marmara ve Düzce depremlerinde gördük ki; yapılarımız sağlıklı üretilmiyor, sağlam yapılmıyor, depreme dayanıklı yapılar üretilmiyor.

Hepiniz çok iyi biliyorsunuz ki fenni mesuller, usulen tutuldu bugüne kadar; çoğu fenni mesul, inşaatının yerini bilemeden o inşaat yapıldı, tamamlandı, bitti. Buradaki eksiklik neydi; bütün toplumun mutabakat sağladığı bir konu; denetimsizlik vardı, binalar denetlenmiyordu. O zaman buna bir çözüm bulmak gerekiyordu. Gayet tabiidir ki, yapıların sağlamlığından da önce, planlı, programlı bir yerleşim de, imar da önemli; yerleşime elverişli alanların tespiti, imara açılması da çok önem kazanmaktadır. bu aşamada. Ancak, hem yerleşimleri, hem de yapılaşmayı kapsayan bir denetim sistemini koymak, İmar Yasasının tümünde değişiklik yapmayı gerektiriyordu. İmar Yasasında bir değişikliğe gitmek çok uzun zaman alacağından, -İmar

Yasası, ülkenin tüm insanlarını ilgilendiren ve çok önemli bir yasa- bu yasayı hazırlayıp Meclisten geçirmek çok uzun zaman alacaktı. Biz, bu noktadan hareketle, İmar Kanununda tümüyle yapılacak değişiklik yerine, acilen -ki, bunun aciliyeti vardı- yapılarıdaki denetimi ele aldık; Bakanlık olarak, yapılarıdaki denetimin organizasyonunu, sağlıklı bir denetim yapabilmemiz için ne yapmamız gerektiğini düşündük.

Konuyla ilgili bütün kurum ve kuruluşlar, meslek odaları, bakanlıklar ve sigorta kurumlarının görüşleri alınarak, 8 ay sonunda bu kanun hükmünde kararname hazırlandı. Kararnameyle yaptığımız tek değişiklik; İmar Yasasındaki fenni mesul yerine, organize, teşkilatlanmış bir yapı denetim kuruluşunun gelmesidir, yasada yaptığımız tek değişiklik budur. Bu kuruluşların yetki ve sorumluluklarını belirgin hale getirmek ve denetimi etkili kılmak için, son derece sorumlu kuruluşlar olarak, bunlar yarı kamu kuruluşu niteliğinde denetim hizmeti verecek mühendislik ve mimarlık kuruluşları olarak bu sistemi dizayn ettik. Niye yarı kamu kuruluşu niteliğindedir; bu yapı denetim kuruluşları, kamunun denetimi altında görev yapacaklardır. Yani, iddia edildiği gibi, bunlar özelleştirilmemiştir. Zaten özel olan bu kurum, bu sefer özellikten çıkarılmış, yarı kamu hizmeti veren bir kuruluş haline getirilmiştir. Bunlar, özel sermaye şirketleri değildir, çok cüzi bir sermayeyle kurulan şirketlerdir; 350 milyon lira civarında bir limitet şirketi kurulabileceğini arkadaşlarımız bana söylediler, bu şirketlerin 350 milyon civarında masrafı varmış. Ki, bu şirketlerin sermaye kuruluşlarının himayesini girmemesi için, asgari şartlarda organize olması için elimizden gelen her şeyi yaptık, her türlü kolaylığı sağladık. Hatta yapı denetim kuruluşlarına ödenecek ilk hizmet bedelinin de avans olarak çekilmesini öngördük ki, sermayedara muhtaç olmadan bu hizmetlerini yerine getirsın. Bu bir kafa hizmeti, bilgi hizmeti, beceri, deneyim hizmeti, bunda başka bir şey yok.

Arkadaşlar; yapmak istediğimiz buydu, bu sistemi ortaya koyduk ve de 10 Temmuzdan itibaren bugüne kadar 232 firmaya yapı denetimi izin belgesi verdik. Bu 232 firmada toplam olarak bugüne kadar 1952 uzman mühendis ve uzman mimar görev almıştır. Bunların yanında 4 bin 200 adet mühendis ve yardımcı kontrol elemanı görev alacaktır. Bu, mühendisliğin mesleğini icra edebileceği bir alan olarak ortaya konulmuştur. Arkadaşlarımızın, meslek disiplinine ve ahlakına uygun olarak bu hizmetleri bu ülke için, bu ülke insanı için vereceğine inanıyoruz.

Biz, mühendislere güvenerek yola çıktık ve bu organizasyonu yaparken, meslek odaları olmadan bu hizmetin yürümeyeceğini düşünerek, meslek odalarını etkin bir şekilde bu organizasyonun içerisine soktuk ve şirketlerde görev alacak olan uzman mühendis ve mimarların belirlenmesini odalara bıraktık. Odalar, bu üyelerini seçecekler, belirleyecekler, onlara uzmanlık belgesi verecekler; gerektiğinde bu uzmanlık belgelerini ellerinden alacaklardır, bu yetki tamamen mimar ve mühendis odalarımıza ait. Onun için, memnuniyetle görüyorum ki, odalarımız bu işe sahip çıkmıştır; bilhassa İnşaat Mühendisleri Odasının vermiş olduğu desteği buradan memnuniyetle zikretmek istiyorum. Diğer odalar da zaman içerisinde bu sisteme adapte olmaya çalışıyorlar. Mimarlar Odası da aşağı yukarı sisteme karşı çıkmaktan vazgeçmiş, en azından bu sistem içerisinde yer almayı çok önceden kabul etmiş; Makine ve Elektrik Mühendisleri odalarımız da, çok geç kalmalarına rağmen, memnuniyetle görüyoruz ki bu sistemin içerisinde yer almışlardır.

Burada olmazsa olmaz 4 tane mühendislik disiplinini ön plana çıkardık; inşaat, mimar, makine ve elektrik. Bunların dışında mühendislere ihtiyaç yok mu; var, gayet tabii var. Arazinin jeolojik yapısı açısından, jeoloji ve jeofizik mühendislerine ihtiyacımız var; onlar da bu sistemin içerisinde zaman içerisinde

de yerini alacaklardır.

Yapı denetim kuruluşlarına talip olan arkadaşlarımızı şöyle bir süzgeçten geçirirsek, çok memnuniyet verici bir şey; bu hizmetlere çok deneyimli ve idealist arkadaşlarımızın talip olduğunu görüyoruz. Gerçekten her meslekte olduğu gibi, bu işi yozlaştıran, rant kapısı olarak gören arkadaşlar var, bizim camiamızda da var; ama çok büyük bir kararlılıkla, bu safraları dışlayacağız, kararlılıkla bunların üzerine gideceğiz ve bu işi ciddiyetle, namusuyla yapan firmalara bırakacağız; bunda Bakanlık olarak çok kararlıyız arkadaşlar.

Burada çok önemli bir unsur da belediye; bu kanunu uygulayacak olan belediyeler ve valilik, mücavir alanlar dışında valilik. Belediyeler, burada çok önem kazanıyor. Eğer belediyeler, bu kanunu ciddiyetle uygulamazsa, hiçbir hükmü yok. Belediye, kaçak yapıya müsaade ederse, kaçak yapının kanunu yok zaten; ne İmar Kanunu var, ne de denetimi; hiçbir işlemi yok. Onun için, burada çok önemli görev, belediyelerimize ve valiliklerimize düşüyor. Belediyelerin yükü burada nispeten azaltılmıştır, yapı üzerindeki denetim görevleri hafifletilmiştir, çok fazla teknik personel ihtiyacı da -ki, belediyeler onu temin etmiyorlar zaten- azalmıştır. Bence, şimdi belediyelere düşen tek görev, kaçak yapıları önlemek. Öbür tarafta, yapıyı denetleyen ve sorumluluğu üstlenen kapı gibi bir kuruluş var; yapının her aşamasında, arsasından başlayıp, projesinden ve yapı tamamlanıncaya kadar bu işin sorumluluğunu üstlenen ve her aşamada kimin sorumlu olduğu belli olan bir sistem. Hangi mühendis, yapının hangi aşamasında görev almış; bu kayıtlarımızda mevcut olacak bundan sonra; kim nerede hata yaptı, belli olacak.

Bu kayıtları çok düzenli bir şekilde tutacağız arkadaşlar. Bunun için de Bakanlıkta bir bilgisayar ortamı oluşturuldu; il ve ilçe yapı denetim komisyonları vasıtasıyla bu dokümantasyonu tutacağız. Kaldı ki bu dokümantasyon, zaten belediyelerde de

haliyle olacak. Burada belediyelere, bu sistemin gerektirdiği bütün vecibeleri yerine getirme ve de sistemi takip etme görevi var. Devletin, kamunun buradaki denetim görevi, üst düzeyde bir denetim ve gözetimdir. Bu kuruluşların görevini tam yapıp yapmadıkları, performansları, belediyeler ve belediyelerden komisyonlarda görevli olan arkadaşlarımız vasıtasıyla gözetlenecektir. İl ve ilçe yapı denetim komisyonlarının yapıyı denetleme gibi bir görevi yoktur. Zaten bu komisyonlarda görev alan arkadaşlarımız da, belediyeden, Bayındırlıktan ve meslek odalarından arkadaşlarımızdır. Bunlar, yapı denetim kuruluşlarını gözetleyen, onların icraatlarını takip eden kurumlardır, onlara sicil veren kurumlardır.

Sistem, mümkün mertebe basite indirgenmiştir. Onun için buradan hiç kimsenin de gözünün korkmaması gerekiyor; yani bu sistem, ilk başta zor, uygulanmaz gibi görülüyorsa da -öyle algılandı- öyle bir şey yok arkadaşlar. Çok basite indirgenmiş bir sistemdir; oturduktan sonra, düzenli bir şekilde sicilleri tutulan, tutanakları tutulan ve dosyalanan ve takip edilen basit bir sistem olduğunu göreceksiniz.

Belediyelerimize düşen en önemli görevlerden biri de; bu yapı denetim şirketlerinin hizmetlerini gözetlemek yanında, -demin söylediğim gibi- kaçak yapılaşmanın önlenmesi durumunda yeni önlemler, yeni tedbirler almasıdır, bunu çok önemsiyoruz. Sanıyorum 20 gün önce, bir genelgeyle bunu bütün belediyelere duyurduk, arkadaşlarımız bu genelgeleri almış olması lazım. İmar Kanununun kendilerine vermiş olduğu 32. ve 42. Maddelerde yazılı yetkilerini eksiksiz ve tavizsiz uygulamaları gerekiyor. Kaçak yapılaşmayı önlememiz gerekiyor; valiliklerimizden ve belediyelerimizden beklediğimiz budur.

Ben, size bu kısa açıklamaları yaptıktan sonra, yavaş yavaş sorular da geliyor sanıyorum, o sorulara cevap vermeye çalışayım.

▼ **SADİ SÜRENKÖK**- Arkadaşlar, soruyu soran arkadaş, sorunun altına ismini yazarsa; bunu bir belge haline getirdiğimizde, hiç olmazsa hangi arkadaşın hangi soruyu sorduğunu bileceğiz; ama isminin çıkmasını istemeyen arkadaşlar, ismini yazmayabilirler.

Soru: Mehmet Mazmancı (İnş.Müh) arkadaşımız soruyor: "Beldelerde yapım maliyetlerini hesap ederken, ikinci sınıf inşaat birim fiyat maliyeti alınabilir mi? Yaptığımız görüşmelerde, beldelerin tüm başkanları, bu değerlerin ikinci sınıftan alınmasını talep etmektedirler. Buna bir çözüm getirilebilir mi?"

Aynı meslektaşımızın ikinci sorusu: "Vatandaş, kendi arsasına kendi inşaatını yapacak olursa, taahhütname vermek kaydıyla, işinin müteahhitliğini üstlenebilir mi?"

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Bu ikinci sınıfla neyi kastediyor arkadaşım, bunu anlayamadım; çünkü 5 tane sınıf var.

▼ **SADİ SÜRENKÖK**- Bir alt sınıf.

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Hayır, böyle bir uygulama mümkün değil, yönetmelikte ve yasamızda böyle bir uygulamaya meydan verecek bir kayıt yok, böyle bir uygulama yapılması da mümkün değil. Hangi sınıfa tekabül ediyorsa, onun metre-kare maliyetini almak mecburiyetindedir; böyle bir uygulamaya gidemezsiniz, mümkün değil bu.

Vatandaş, kendi arsası üzerine inşaatını kendisi yapacaksa, müteahhitliğini, yalnız bu gibi durumlara mahsus olmak üzere üstlenebilir, bunun için ayrıca Ticaret Odasında da kayıtlı olması gerekmiyor; yani kendi yapısını kendi yapacaksa, kanunda böyle bir kolaylık sağlandı. Eğer mühendis ise, şantiye şefi de tutmayabilir; mühendis değilse, şantiye şefi tutacak. Her halükarda, zaten yapı denetim içinde tutulacak. Mühendis olduğu takdirde, şantiye şefliğini de üstlenebiliyor yapı sahibi.

▼ **SADİ SÜRENKÖK**- Benzer soruları arka arkaya almak istiyorum.

Şantiye şefiyle ilgili bir soru var:

Soru: SAMET KARYALDIZ (Mimar) "Büro tescil sahibi mimar veya mühendis şantiye şefi olabilecek mi; olursa, hangi şartlarda olabilecek?"

İkinci Soru: "Odaların yetkisini aldığı mimar ve mühendislere, Bakanlık uzman mimar ve mühendis belgesi verecek mi?"

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Büro tescil belgesi sahibi mühendis arkadaşlarımız şantiye şefliği görevi alabilecek, yasada bunu kısıtlayan bir madde yok; proje müellifleri, şantiye şefliği görevi alabilir.

Aksi halde odaların yönetmeliklerine aykırı bir tutum olurdu; çünkü büro tescil belgesi sahibi mimar-mühendis demek, vergi mükellefi mimar-mühendis anlamını taşır. Ancak, kararname yönetmeliklerini biliyoruz; SSK öngörülmüştür. Son genelgeyle Bağ-Kur'u da ilave ettik, Bağ-Kur'lu da olabilir. O genelgeden haberiniz yok galiba.

▼ **SALONDAN-** O zaman şöyle bir anlam da çıkıyor Sayın Başkan: Kartvizitine şantiye şefi yazan, sürekli inşaatları dolaşan mimar ya da mühendisler ne olacaklar?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bu şantiye şeflerinin tabii çok önemli görevleri var; bunu üstlenecek olan şantiye şefleri, bu görevleri yerine getirmek mecburiyetindedir. Eğer bunu göze alabiliyorsa, şantiye şefliğini üstlenecektir; yani harıl harıl proje yapan bir adamın şantiye şefliğine ayıracak vakti olduğunu sanmıyorum.

▼ **SADİ SÜRENKÖK-** Soruyu soran arkadaş, bir şey ekleyecek mi acaba?

▼ **SALONDAN-** Şantiye şefi sözleşmesinde, bir şantiye şefinin 30 saat hizmet yapması öngörülmüyor.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Onu da açıklayayım: Bu şantiye şefliği sözleşmesinde gerçekten tam gün görev yapması öngörülmüyor. Ancak, daha sonra fark ettik ki, şantiye şefliği için

aşağı yukarı 27 pilot ilde 30-40 bin mühendise ihtiyaç var. Bir şeyi isterken, onun uygulanabilirliği olması lazım; bu adamları bulamayacak... Baktık ki bu olmayacak; onun için, "ilçe sınırları dahilinde kalmak kaydıyla, bu görevini aksatmamak kaydıyla, 6 tane işte şantiye şefliği yapabilir" hükmünü getirdik ve bunu bu şekilde rahatlatmaya çalıştık. Yani, o şantiye şefliği sözleşmesini de ona göre düzenlemek gerekecek. Yalnız, burada -yine demin söylediğim gibi- şantiye şefinin çok önemli görevleri var. Bu işe soyunan arkadaşımız, bu görevi aksatmamak kaydıyla bu hizmetleri alacak; yoksa öbür türlü külliye devre dışı kalmak durumunda kalır.

"Odaların yetkisini aldığı mimar ve mühendislere Bakanlık uzman mimar ve mühendis belgesi..." Hayır, bugüne kadar bir tek belge vermedik; Bakanlık olarak, geçici maddeye rağmen, bir tek uzmanlık belgesi vermedik. Bütün arkadaşlarımıza; inşaat, makine, hepsine kendi odaları belge vermiştir ve zaten 601 sayılı Uzman Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kararname de yayımlandı; yasal çerçeve de ortaya konulduğu için, bundan sonra zaten Bakanlığın verme şansı da ortadan kalktı. Bundan sonra, bütün uzmanlık belgelerini meslek odaları verecekler.

"Odalar, bu konunun neresinde; 'mesleki denetime gerek yoktur' açıklamalarıyla odalar dışlanmıyor mu?" Bu konuya çok itiraz edildi. "Mesleki denetime gerek yoktur" lafını bunu kabul etmiyorum; yani şimdi bu mesleki denetim var, yapı denetim kuruluşundaki statiker, avukat değil, o da mühendis, o da meslekten adam, o denetliyor bunu. Burada şöyle bir ikilem ortaya çıktı, bunu anlamanız gerekir: Bir yapı denetim kuruluşu tarif ediyorsunuz ve o yapı denetim kuruluşuna şu görevi veriyorsunuz: Proje müellifinin yapmış olduğu projeyi denetleyecek ve mesuliyetini üstlenecek; yani binaya herhangi bir zarar geldiği zaman, "projeden kaynaklandı" mazereti yok denetim kuruluşunda, böyle bir etkili denetim yetkisine sahip yapı dene-

tim kuruluğu, statiker vasıtasıyla. Siz, ortada böyle bir durum varken, yapı sahibine diyorsunuz ki; "siz, projenizi yaptırın." "Tamam, yaptırdık projemizi." "Bunu getirin, yapı denetim kuruluşuna, uygunluğu açısından denetletin." "Denetlettim." "Bir de odaya getirin, mesleki denetimi..." "O ne?" "O da proje denetimi." "Kardeşim, buna baktırdık; öbürü neyin nesi" diye haklı olarak sormayacak mı?.. Soruyorlar zaten bunu, bunu soruyorlar bize; yani "ya o olacak ya bu olacak, iki tane kapıya niye gidiyoruz; ikisinin de gayesi aynı, projeyi denetliyor."

Bunun doğrusu bu; ama odalarımız, gerek mimar, gerek mühendis odalarımız buna şiddetle karşı çıktılar. Onların da kendilerine göre haklı olan yönleri var. Tabii odalara dedik ki, "siz, bu sistemin içerisindeyiz, bunu denetleyeceksiniz." O zaman dediler ki, "biz, madem bu arkadaşlarımızı denetleyeceğiz, gözetim altında tutacağız; bunların projelerinin mutlaka bir şekilde bizden de geçmesi lazım." Buna hak veriyorum; yani haberdar olmak açısından. Öbür türlü, odanın büro tescil belgesi vermesi var; "büro tescil belgesiyle bunu takip edemeyiz, her projede bunu görmemiz lazım" diyorlar. Ona "tamam" dedik; o İmar Yönetmeliğindeki düzenlemeyi, bir müddet sonra buna da getireceğiz. Yalnız, burada ücret konusunda bir tereddüdümüz var; "yapı sahibine ikinci bir ücret ödenmesin" diye bir talebimiz var; yani "bu adam, aynı hizmet için iki defa bedel ödemesi lazım."

Bunu çözeceğiz; İnşaat Mühendisleri ve mimar odalarıyla bu konuyu görüşüyoruz, buna bir orta yol bulacağız arkadaşlar. Bu projeler odalardan geçecek; ama bu bedel konusunda bir anlaşma sağlayacağız. Bu durumu da kısa bir süre sonra genelgelerle size duyuracağız. Sadece belge denetlemekle odaları sınırlamak ne kadar gerçekçi olacak?.. Belge denetlemek ne demektir; yani bir belgeyi şimdi gözü kapalı mı veriyor bu oda? Şimdi yeni bir şey gelecek; 601'in yeni bir Uygulama Yönetmeliği

geliyor, bugün-yarın Resmi Gazetede yayımlanır. Göreceksiniz orada, odaların ne güçleri var orada; belge verdikleri adamları Azrail gibi takip edecekler, çünkü sorumluluk odaların üzerinde. O yönetmelikte bunu göreceksiniz; orada bütün yetkiler odalara verildi. Bu denetim sisteminde görev alacak olan uzman mühendis ve mimarlar, odaların inisiyatifinde, onların himayesinde görev yapacak; onların dışladığı adamın bu sistemde yeri yok, odaların "yok" dediğim adamın bu sistemde yeri yok. Bunu, o yönetmelikte göreceksiniz arkadaşlar.

"Mühendis ve mimarlara güvenerek yola çıktığınızı ve odalarla işbirliğine önem verdiğinizi söylüyorsunuz. Buna karşın, yayınlanan Kanun Hükmünde Kararnamede ve TMMOB Yasasında değişiklik yaparak odaları etkisiz hale getirmiyor musunuz?" Arkadaşımız, böyle bir yoruma nasıl vardı, ben bunu bilmiyorum. Bugüne kadar bu sistemin içerisinde hiç olmayan TMMOB, bu sistemin içerisine alınmıştır. Yapı Denetimi Üst Komisyonunda TMMOB'nin bir üyesi vardır.

SORU: SEYİT ALİ AKGÜL (Gazeteci)- Sayın Başkan; Odalar Birliğinin de temsilcisi var mı?

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Odalar Birliğinin de var. Onu niçin sordunuz?

SORU: SEYİT ALİ AKGÜL (Gazeteci)- TMMOB'nin tek temsilcisinin karşısına, başka bir meslek örgütü olan...

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Demokrasi diye mangalda kül bırakmıyoruz. Demokrasi ise, bu sistemde görev alan her kurumu ve kuruluşu temsil eden bir adam bulunacak o komisyonda.

SORU: SEYİT ALİ AKGÜL (Gazeteci)- İyi ama, bu konunun asli tarafı olan kurumların tek kişi, odaların tek kişiyle temsil edilmesi, bana pek demokratik gelmedi; sorumu o amaçla sormuştum.

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Efendim, bir müteahhitlik müessesesi var, bir yapı denetim kuruluşu var; bu sistemde başka

ne var, başka nereden adam alalım; yani başka bir kurumdan buraya üye mi alalım yahut da TMMOB'nin yanında başka ne alalım diyorsunuz?

SORU: OZAN V.TÜZÜN (Mimar)- Mesela TMMOB'den 4 mühendislik disiplinini öne çıkartmıştınız; 4 oda temsilcisi orada temsil edilemez mi, ya da en azından 2 kişiyle temsil edilemez mi?

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Temsilde adalet ilkesi vardır demokraside, bu çok önemlidir. Yalnız, TMMOB'yi sistemin içine çekmek istiyoruz; ama ne yazık ki hâlâ ayak direliyor. Dur bakalım; inşallah onu da kıracağız. Bugüne kadar bu sistemde TMMOB yok, odalar yok, bu sistemde kimse yoktu. Şimdi beraber bu işi omuz omuza verip getireceğiz, başka yolumuz yok, başka çıkarımız yok. Yani, "etkisiz hale getirmek" lafına katılmıyorum, etkili hale sokmak için bunları bünyeye katmaya çalışmak gayreti içerisindeyiz. Zaten etkili değil, hiç etkisi yok; var mıydı arkadaşım; hiçbir etkisi yoktu.

▼ **SALONDAN**- Sayın Başkan, bütün üyeler denetlenmiyor muydu; bütün projeler TMMOB'nin odalarından geçmiyor muydu; nasıl yetkisi yoktu?

▼ **HAKKI USTAÖMER**- İşte yaptığı bir tek vize konusu vardı; hepsi o kadar, o da birkaç ilde bunu yapıyordu. Sorumsuz, yetkisiz; yani bir oda vizeyi yanlış yaptı da kim içeri gitti?

▼ **SALONDAN**- Sonunda bir sürü dava var TMMOB'yle ilgili.

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Odalara hiç kimse bir şey sormuyor; Veli Göçer'i tiktılar içeri, başka kimse yok. Yani, Veli Göçer'i müdafaa etmiyorum tabii; hiçbir oda içeri girmedi. Ancak, bu sefer var, şimdi bunların sorumluluğu var artık, şimdi sorumlulukla bu işe girdiler.

"Yayınladığınız son genelgelerle, belediyelerin oda vizesini arama zorunluluğunu kaldırmak, odalarla etkin işbirliği..." Onu

cevaplandırdık.

"350 milyon lira sermayeyle kurulan yapı denetim şirketleri nasıl bir etkinlikle faaliyet göstereceğini düşünüyorsunuz?" Bu işte para gerekmiyor, bu müteahhitlik işi değil. Bu kafa işi, bilgi-beceri işi, başka bir şey yok; sermaye bu, sermaye kafa. 350 milyon yeter, başka hiçbir şeye ihtiyaç yok; herkes kafasıyla, beyinle, deneyimle görev yapacaktır, müteahhitlik yapmıyoruz. Onun için, bu bir eksiklik sayılmamalı.

▼ **SADİ SÜRENKÖK**- Arkadaşlar; parayla ilgili daha önce A grubu için 1 trilyon gibi bir sermaye isteniliyordu, biz karşı çıktık; "siz, sermayedarlara mı bu işi yaptırmak istiyorsunuz, mühendisler, parası olmayanlar ne yapacak" dedik; Bakanlık, o baskıyla kaldırdı. Şimdi de niye kaldırdınız; yani İnşaat Mühendisleri Odası ya da diğer odaların da çok büyük baskısı oldu, bunun kaldırılması için. Gazeteci olduğunuz için, hepsini bilemeyebilirsiniz

SORU: SEYİT ALİ AKGÜL (Gazeteci)- 350 milyon lirayla, benim sağlığımla ilgili tansiyon aletini kullanırmam insanlara; siz, 350 milyon lira sermayeyle nasıl olacak da...

▼ **SADİ SÜRENKÖK**- Ama, sigorta yaptırma zorunluluğu var.

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Bakın, böyle bir sermayeye gerçekten ihtiyaç yok. Kafanızda bir şey varsa, söyleyin bana somut olarak; yani şurayı hangi parayla yapacak diye bir sorun bana.

▼ **SALONDAN**- Denetim kuruluşlarının teknik donanımları falan olmayacak mı; bunlar sadece bakarak, "olmuş" mu diyecek?

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Gerekmiyor; laboratuarlara gidip deney yaptırıyorsunuz, hazır kurulu laboratuarlara deney yaptırılacak. Yani, bir laboratuvar kurmak zorunluluğu yok. Kursa da, tamam; 10 milyarı da versin, bir laboratuvar kursun, o da-

ha güzel.

▼ **ALİ KAYA** (İnş.Müh.) 350 milyon da zaten sermaye değil, kuruluş için masraflar.

▼ **SADİ SÜRENKÖK**- Mimarlar Odası Adana Şubesi Başkanı Ozan bey; buyurun.

▼ **OZAN VELİ TÜZÜN** (Mimarlar Odası Adana Şube Başkanı)- Bu toplantının da zannediyorum ki Erciyes Sinemasında yapılandan bir farkı olacak. Orada Sayın Başkanım da gelmişlerdi, ayaklarına sağlık. Bu mevcut yürürlüğe girmiş kararname ve yönetmelikler konusunda herkes, her tarafından memnun olarak sorular sormayacaktır büyük bir ihtimalle; şikayetleri olan, endişeleri olan da bu endişe ve şikayetleri dile getireceklerdir; daha doğrusu, buraya gelirken, böyle bir toplantı olacağını düşünmüştüm. Lütfen siz buradayken, taraf olarak cevap vermeseniz de, bazı endişelerimizi biz rahatça dile getirmek fırsatı bulabilsek...

Mesela nedense başta biraz giriş yaptınız, sonra da ne yazık ki -kararnamenin içeriğinde de olmadığı için- plandan kaynaklanan hasarlar konusunu daha sonraki bir takvime göndereceğinizi belirttiniz. Acaba bu konuda herhangi bir gelişme var mı? 10 Nisandan bugüne kadar planların yapıllarıyla ilgili bir yaptırım öngörecektir miydiniz sayın Başkanlığınız ya da bu kararnamenin içerisinde şimdiye kadar hep şikâyet ettiğimiz müteahhit firmaları neresindedir? Eskiden fenni mesul olan görevli arkadaşlarımızın müteahhitten maaş almasından kaynaklanan bir yasa çıkarttığınızı belirttiniz; -çok da üzıldüm doğrusu, çok da reddettiğimiz bir şeydir- şimdiki uzman mimar ve mühendislerin de aynı şey içerisinde olmayacağını garantisini nereden alabiliyorsunuz? Ben, o meslektaşlarımın ne öncekileri, ne de şimdiki tenzih ederim elbette ve demin siz de söylediniz, her meslekte bu tür meslektaşlarımızın da olması çok da doğaldır. Ancak, bunu işvereninden maaş olarak yapamadığı yönünde bir

sava oturttuğunuz zaman, bu çok üzücü nedenler doğuruyor. Bu konuda özellikle söz almak istedim ve müteahhit firmalarıyla ilgili, müteahhit sektörüyle ilgili bir yaptırım acaba düşünülüyor mu, öngörülüyor mu? En basitinden, bu yapı denetim firmasının içerisinde yer alan kadrolar, bir müteahhit firmasının içerisinde yer alması öngörülemeyebilir miydi? Bu çıkan son 595 ve yönetmeliklerde müteahhide de bir cennet yaratılmış olmuyor mu?

Teşekkür ederim.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Değerli arkadaşım; sen birçok soru sordun, ben hangisine cevap vereceğimi de şu anda tahmin edemiyorum. Bunu yazılı olarak dile getirin...

▼ **OZAN VELİ TÜZÜN-** Mimarlar Odası, bunu defalarca dile getirmiştir; ama bilemiyorum hangi odalarla koordinasyon içerisinde bu kararname yürürlüğe geçti.

▼ **SALONDAN-** Sayın Başkan, biz bunu Erciyes Sinemasındaki toplantıda 4 sayfa olarak verdik. O günden bugüne herhangi bir gelişme yok. Ben, Sayın Başkanı burada bulmuşken, bunun yazılı olmasına gerek yok ki; burada kendileri ifade eder, biz de gerekli dersleri alırız.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Vallahi ne dediğini ben anlayamadım. Kendi kafamda bir şey icat edip söylemiyorum; yürürlüğe girmiş bu uygulamanın geniş açıklamasını yapmaya çalışıyorum. Ne sordun bana, bir şey anlayamadım; bir sürü şeyler anlattın, bir şey anlayamadım. "Fenni mesul öyle değil miydi?" Şimdi yaptığımız yapı denetim şirketleri, yapı sahibinden bedeli alıyor. Şimdi hizmet bedellerinde uygulama değişti, en büyük incelik burada. Ben de söyledim, o şirketlerin içerisinde de tabii bu işi yozlaştırmak isteyen, bu işi bozmak isteyenler olacak. Bunların üzerinde denetim arttı, bunlar zapturapt altında demek istiyorum. Tek tek, bunun haricinde size cevabımı vermek istediğim ne varsa, lütfen söyley misiniz?...

▼ **SALONDAN-** Bugünden itibaren müteahhitlik sektörüyle ilgili herhangi bir uygulama düşünülüyor mu?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Burada müteahhitlik müessesesine çok geldim; "yahu müteahhitlik müessesesini de bir düzene koyalım; böyle bakkal-çakalla müteahhitlik yapılacaksa, bu düzelmez." Müteahhitlik konusu, ülkemizin başlı başına baş belası, bunun bu yasayla bir düzene girmesi mümkün değil. Bu yasayla siz müteahhitliği düzenlemeye kalkarsanız, bu yasa gagesinden sapar; ama bu müteahhitlik müessesesini 2886 sayılı Devlet İhale Yasası tümüyle değiştiriyor, bu sene sonunda Meclise verilecek. O yasayla birlikte, müteahhitlik müessesesini bir düzene sokacağız ve orada çok radikal değişiklikler düşünüyoruz. Burada koyabildiğimiz şu oldu: Dedik ki, "Müteahhit, en azından bir meslek odasına kayıtlı olsun, bir ticaret ve sanayi odasına kayıtlı olsun, bunun kayıtlı bir meslek mensubu olduğunu bilelim, bunun hakkında da bir sicil tutalım." "Hür teşebbüs" deniliyor, "herkes müteahhitlik yapar" deniliyor; şu anda bunu kısıtlayacak bir önlem, bir yasak yok...

▼ **SALONDAN-** Ama, kadrolarını önermiyorsunuz Sayın Başkan.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Gayet tabii kadro; bu adama dedik ki, "işinin başına bir tane şantiye şefi, bir mühendis koy ki, benim dilimden anlayan bir kadron olsun."

▼ **SALONDAN-** Anladığım kadarıyla, her mimar, mühendis, o Bağ-Kur'u da sokmakla; farklı inşaatlarda farklı müteahhitlerin şantiye şefliklerini yapabilecek mi?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** 6 tane inşaatta şantiye şefliği yapabilecek. Bunu niye yaptığımızı da izah etmeye çalıştım. 2 Eylül Yönetmeliğinde "10 tane kontrollük" denildi, bütün iller kilitlendi, belediyeler ruhsat veremedi, "10 tane fenni mesul" denildi. Aynı duruma düşmek istemedik; şimdi şantiye şefi bulamıyor diye ruhsat alamayacak insanlar.

▼ **SALONDAN-** Amaç; ruhsat alması, sağlıklı yapı yapılması değil mi Sayın Başkan?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Efendim, yapı denetim kuruluşlarımız var, sistemin denetimini yapan organize bir kuruluş var; dört dördlük uzman mühendis ve mimarlardan oluşan bir teşkilat var karşımızda. Şantiye şefinin ne yaptığını size söyleyeyim: Şantiye şefinin görevi, yapı denetim şirketlerinin teknik talimatlarına uygun olarak inşaatı yönlendirmek, denetim filanda değil. Kalıbı çakacak, yapı denetim kuruluşunu çağırarak; "benim tablamlar hazır, gel bunu teslim al"; temeli döşeyecek, "gel teslim al demirimi" diyecek, aynı zamanda o tutanaklara da imza atacak. Yani, burada sorumlu kuruluş, yapı denetim kuruluşu; şantiye şefinin orada müteahhit adına organizatörlükten ileri çok fazla bir görevi yok. Niye mühendis; mesela yapı denetim şirketi dedi ki, " sarılma bölgesini sıkılaştır" dedi; bakkal müteahhide dediğin zaman bunu anlamaz, "ne demek istiyorsun; 'sarılma bölgesini sıkılaştır?'" Bu ifadeyi mühendis anlar. Onun için, özel yapılarda onun mühendis olmasını önerdik. Bu, bir kişiden ibaret değildir; inşaatın büyüklüğüne ve önemine göre diğer mühendisliklerinden de şantiye şefi tutulması lazım. Mesela şahıs çok büyük bir yapı inşa ediyorsa, bir tane şantiye şefi olmaz; idare, "arkadaş, buraya sen bir mimar, bir inşaat, bir makine ve bir elektrik mühendisi şantiye şefi koyacaksın" diyebilir. Bu, yönetmelikte var; belediye, yapı sahibinden bunu isteyebilir. Belediye bakacak; yapı denetim kuruluşu bu işi ciddi yapabilecek bir firma mı; bunun belgesini... Gayet tabii belediye alacak bunu.

▼ **SALONDAN-** Söylediklerinizden çıkarttığımız şu: Belediyeler, bu işi yapamadıkları için, böyle bir düzenleme, son 10 yılda yaşanan depremlerden sonra ortaya çıktı...

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Belediye, burada denetim yapmayacak dedim efendim; ama bu işlemleri lütfen yapsın. Dene-

tim yapmayacak dedim; yani inşaatı gidip demir vizesi, kalıp vizesi var ya o bir sürü vizeler falan, artık o görev farklı belediyelerde; ama idare bunu yapacak. Yapı denetim şirketini; şantiye şefi tutmuş mu yapı sahibi, müteahhit tutmuş mu, yapı denetim kuruluşu tutmuş mu; ruhsatı verecek olan belediye. Belediye, bunlara bakmadan ruhsat verebilir de, "bunlara bak" diyoruz belediyeye; "bu organizasyon tamamlanmış mı, bu belgeler tamam mı; bu şema oluşmuşsa ruhsat ver" diyoruz belediyeye. Belediye bu kadarını lütfen yapsın.

▼ **SALONDAN-** Ama, bu bir yerde yazılsa, daha iyi olmaz mı?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Yazılı efendim; kanunda da yazılı, yönetmelikte de yazılı.

▼ **SALONDAN-** Sözleşmeyi götürmekle mükellef; yani yapı sahibi, bütün bu evrakları belediyeye götürecektir, belediye bütün bunları kontrol edecek ve aradan çıkacaktır. Demin sizin de söylediğiniz gibi, belediyenin yapı denetimiyle ilgili herhangi bir yaptırım kalmıyor.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Efendim, imalat bazında denetlemeyecek. Gayet tabii; belediye gidip, yalnız binanın imara uygun aplikasyonunu yapacak; ondan sonra bu imalatlara yönelik denetimi ortadan kalkıyor, sorumluluğu ortadan kalkıyor. Yapı kullanma iznini de belediye verecek.

▼ **SALONDAN-** Bir de sertifika verecek.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Yapıya sertifika da verecek. İşte bunları yapacak; yani esas işin yükü sırtından kalkmıştır. Belediyenin sırtından, esas binanın sağlam yapımını gerektiren denetim hizmeti yükü kalkmıştır, bunu söylemek istiyorum. Bunu bir yapı denetim kuruluşu, yarı kamu niteliğindeki bir yapı denetim kuruluşu üstlenmiştir, sorumluluğu ve yetkileri olan bir yapı denetim kuruluşu üstlenmiştir, bu hizmeti o verecek.

Soru: ALİ BEDRETTİN KARATAŞ (İnş.Müh.)-"Küçük

belediye ve beldelerde ruhsat için yapılan başvurularda, vatandaşlar yapı denetim kuruluşlarına ödenecek bedeli karşılayamamaktadır. Ticari amaçlı olmayan atrium veya üç katlı yapılar için bu bedellerde farklı bir uygulama yapılamaz mı?"

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Biz, bunu düşünerek, deprem riski çok düşük olan tek katlı, 180 metrekare olan yapıları bu denetim sisteminin dışında tuttuk. Bir de köy yerleşim alanlarında, imar mevzuatı gereğince ruhsata tabi olmayan yapılar da bu kapsam dışındadır. Yani, burada biz, mümkün mertebe, bu gariban vatandaşı bu şekilde korumaya çalıştık; yani bu parayı veremeyecek olan vatandaşımızı korumaya çalıştık. Ancak bu kadar yapabildik; "2 katı" diyemedik mesela.

▼ **ALİ BEDRETTİN KARATAŞ** (İnş.Müh.)- Üç katta veya iki katta imarlı olduğu için, iki veya üç katlı bir proje çizdirilmesi gerekiyor. Böyle olunca da, yapı denetimi gerekiyor...

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bu vatandaş, buraya üç katlı bir yapı yapma niyetindeyse; yani bu hakkından vazgeçmiyorsa, tek katlı yapsa dahi, gayet tabi yapı denetimine tabi tutulacak. Yarın o katlar devam edecek, o bina üç kata çıkabilir, 5-10 sene sonra o bina üç kata çıkacak; onun için o da yapı denetimine mecburen tabi tutulması gerekiyor. Eğer yapısı tek katlıysa, öyle kalacaksa, o zaman muaftır.

▼ **SALONDAN-** O zaman tek kata indirilmesi gerekiyor.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Evet, tek kata indirilmesi gerekiyor yahut da bazı belediyelerin bana ifadesi şu: Vazgeçebiliyor. Tabii orada imar tadilatı da yapıp tek kata indirmek gerekiyor.

▼ **KEMAL BALIKÇI** (İnş.Müh.)- Vazgeçme durumu oluyor; üç katlı, iki kattan vazgeçiyor...

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Sen, ona inanır mısın şimdi? Vatandaş, "daha üzerine kat atmayacağım" diyecek; inanır mısınız? Öyle bir şey yok; hakkı var çünkü, yarın atar o katı. Ya-

ni, müsaade etmemek lazım; üç katlı ve iki katlı imarlı alanlarda buna müsaade etmemek lazım. Tek katlı yapsa dahi, ilerde bunun katını atacağı varsayımıyla -ki, mutlaka öyle olacaktır- müsaade etmemek lazım.

▼ **KEMAL BALIKÇI** (İnş.Müh.)- 4 aydır bir ruhsat veremedik; yani gerçekten karşılayamıyorlar. Karataş Belediyesinde 4 aydır bir ruhsat veremedik.

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Neden veremediniz?

▼ **KEMAL BALIKÇI** (İnş.Müh.)- Gücü yok; iki katlı-üç katlı yapacak, o durumda çok zorlanıyor ve vatandaşla karşı karşıya kalıyoruz. 4 aydır bir ruhsat veremedik.

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Arkadaşım; "gücü yok" ne demek? Adam, üç katlı bir bina yapacak ve bu adamın gücü yok, öyle mi? Kardeşim, o adam, o binasını çatısız, penceresiz bırakabilecek mi; gücün yoksa pencere yapma, yani onu penceresiz bırakabilecek mi? Bu hizmet, işte onun kadar önemli bir şey, bu hizmet satın alınacak ve bunun bir bedeli var, bunu ödeyecek. O çatı gibi, pencere gibi, bu da yapı için gerekli, canı ve malının emniyeti için bu hizmet gerekli ve bunun bedelini ödeyecek. Artık bu proje ve denetim hizmetinin angarya bir bedel olma zihniyetinin kalkması lazım bu insanımızda. Bu konuda siz belediyecilere de çok büyük yük düşüyor arkadaşlar, bu insanlara bunu anlatmalısınız. Öyle güzel güzel boyalar, musluklar takmasını biliyorsun; peki muhtemel bir depremde yıkılıp, öldürecek seni bu bina; bunun hiçbir önemi yok mu?..

▼ **KEMAL BALIKÇI**- (İnş.Müh.)- "Eskiden ruhsatını birinci kat için almış ve yapı tamamlanmış; ruhsat tarihinden itibaren 5 yıl veya daha fazla süre geçmiş olan yapının imara göre diğer ikinci-üçüncü katını yapmak için ruhsat talebi durumunda, düzenlenecek olan yeni ruhsat Yapı Denetim Yasasına göre mi yapılacaktır?"

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Evet, Yapı Denetim Yasasına

göre yapılacak. Yapı denetim kuruluşlarına gayet tabii burada ekstra bir hizmet düşüyor; bu birinci katı, yapacağı kat adedine göre yeniden hesap edecek; eksiği varsa takviye edecek, ondan sonra kat atıracak. Burada ekstra bir yük geliyor; bu da yapı denetim şirketlerinin denetimine tabi olacak.

▼ **KEMAL BALIKÇI**- (İnş.Müh.)- Projeyi yeni yönetmeliğe uygun yapacak...

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Tabii.

▼ **EBRU EVGİN ESER** (Mimar)- "Denetim firması, sorumluluk aldığı bir yapıdan inşaatın herhangi bir evresinde ve herhangi bir sebeple feragat ederse, yeni bir denetim firmasına geçiş yapabilir mi ve nasıl?"

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Yapabilir; yapı sahibi de yapı denetim şirketinin görevine son verebilir. Burada tek bir şartımız var: Bu yapı bölümleri var ya arkadaşlar; subasman, karkas, sıva gibi, yani mümkün mertebe, bu aşamalardan sonra işi bırakmak kaydıyla... Yapı denetim komisyonlarının bu konuda yetkisi vardır; yani mesela karkas bittikten sonra işi bıraktırmak daha iyi. Neden; bu bizim sigorta da bu kademeye göre yapılıyor. Mali sorumluluk sigortası var ya, yapı denetim kuruluşlarının yaptırmış olduğu sorumluluk sigortası aynı bu kademelelere göre eşzamanlı olarak, yani subasmana kadar, karkas bitince, sıva bitinceye kadarki duruma göre primlendirilmiştir. Bunlarda bir kargaşa, bir karışıklık olmaması için; o birinci bölüm, ikinci-üçüncü bölümler bittikten sonra, diğer bir yapı denetim kuruluşuna işin geçmesi lazım. Bir tek buna dikkat edilirse iyi olur, onun haricinde gayet tabii yapı sahibi bu adamın işine son verebilir, yeni bir denetim şirketi gelebilir; o sorumluluklar da, herkes yaptığı bölümden sorumlu olarak sorumluluğu devam edecektir.

▼ **EBRU EVGİN ESER** (Mimar)- Soruyu soran bendim; bir şey daha eklemek istiyorum: Herhangi bir sebepten dolayı

iki tarafın da anlaşmama gibi problemi olabiliyor. Peki diyelim ki, denetim firmasının içerisindeki uzman mimar ve mühendis arkadaşlarımızdan bir tanesi denetim firmasından istifa etti; onun sorumluluğu feshedilmiş durumda; yeni gelen kişiyi mi biz alacağız? Çünkü, biz, belediye olarak...

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Onu sizle biz biliyoruz. Bakın hanımefendi; biz, bu yapı denetimi izin belgesinin yanında bir de ek belge veriyoruz. Geldi mi size?

▼ **EBRU EVGİN ESER (Mimar)-** Gelmedi.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Yapı denetim kuruluşları bu ek belgeleri almadı mı? O genelgede izah ettik, onun farkında değilsiniz. Siz tabii bu kuruluştaki kimin görev aldığından haberiniz yok, öyle değil mi; yani bir izin belgesine bakıyorsun, ama kim görevli burada, hangi uzman mühendis ve mimarlar görevli? Onun için, biz şimdi izin belgesinin yanında, yapı denetim kuruluşlarına bir ek belge veriyoruz. Yapı denetim kuruluşları, onun bir suretini size vermek mecburiyetinde, orada görev alan personeli bilmek açısından. Orada bir değişiklik olduğu zaman; -2 sene sonra veya 2-3 ay sonra, neyse- o, Yapı Denetim Üst Komisyonuna müracaat ediyor, o değişiklik uygun görülürse yapıyor bizim tarafımızdan, ek belge yeniden düzenleniyor ve tekrar size gönderiliyor.

▼ **EBRU EVGİN ESER (Mimar)-** Biz, bu aşamada ne yapacağız?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Hiçbir şey; belgeyi alıp oraya koyacaksınız. Sizin orada, o tarihler arasında kim sorumlu, o belgede var. O belge var ya sizin kaydınızda; ikinci belge geldiği zaman, zaten onun ayrılış tarihi, başlangıç tarihi belli, o belgeler sizin dosyanızda duracak. Kimin hangi bölümden sorumlu olduğu, orada sizin dosyanızda belli olacak. Yapı denetim kuruluşları, bunu belediyelere vermesi lazım arkadaşlar; yapı denetim kuruluşlarından bu belgeleri isteyin, yoksa yapı sahibi

ruhsat alamaz. Bu belgelerin hepsini de düzenledik, hepsi hazır. Arkadaşlarım buradaydılar; niye almadınız?..

▼ **HASAN BASRİ BULUT** (İnş.Müh.)- "Organize sanayi bölge yapılarıyla ilgili denetim nasıl yapılacak"

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Evet arkadaşlar; organize sanayi bölgeleriyle serbest bölgelerde yapılan yapılar, yapı denetimine tabidir. Organize sanayi bölgelerine yazı yazdık, Sanayi Bakanlığına da yazdık, bütün genelgelerimizi onlara da şimdi iletiyoruz. Bu organize sanayi bölgeleri ve serbest bölgelerde, ruhsat kesilirken aynı şartlar aranacak; bir yapı denetim şirketi, orada denetim hizmeti verecek.

▼ **HASAN BASRİ BULUT** (İnş.Müh.)- "yapılacak pre-fabrik depo inşaatlarında, bina maliyetleri çok yüksek. Dolayısıyla denetim ücretleri çok yüksek oluyor..." deniliyor. Burada "çok yüksek" demek, bilmiyorum nereden kaynaklanıyor; orada yapı sınıfları mı çok yüksek, bilmiyorum. Organize sanayi bölgeleri, bazı sebeplerden dolayı biraz havalandı, yüksek sınıflara gitti. Oradaki yapılar şimdi tek tek sınıflandırılacak, onu bu sene yapacağız. Bu mevcut liste çok yetersizdir, bunu biliyoruz; şimdi yapı bazında bunları sınıflandırıyoruz.

▼ **HASAN BASRİ BULUT** (İnş.Müh.)- Fakat, tabii onu 2001 için hazırlayacaksınız. Örneğin iki ayrı dönemde proje geldi; ne yapacağız?

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Mevcut duruma göre bir çözüm bulunabilir.

▼ **HASAN BASRİ BULUT** (İnş.Müh.)- Yani, bunlar çok ucuyor; yani 150 milyar teklif edilen bir işte, 62 milyar yapı denetim bedeli çıkıyor, çok anormal rakamlar var burada.

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Vallahi bilemiyorum; 140 milyon yazdırırsan onun metrekaresini, öyle olur kardeşim. Orada bir sakatlık var işte; bunun sebebini sen biliyorsun, bana söyletme. (Gülüşmeler)

▼ **SİTARE KOÇOĞLU** (Mimar)- "Çokkatlı binalarda arsa sahibinin taahhüdüne istinaden, eksik katlar müşavir firmaya gitmeden ruhsata bağlanabileceği, KHK'nin geçici 3 üncü Maddesinde, ek açıklayıcı genelgelerde izah edilmiştir; fakat bağlı bulunduğumuz 3030 sayılı İmar Kanunu ve Yönetmeliği, bunun uygulanmasına mani oluyor. bitişik nizam, blok nizam, ikiz nizam ve bu tür durumlarda genelgenin geçerliliği ne olacaktır?" Bu taahhüdü nasıl veriyor; yani "ben bu binayı iki katlı yapacağım, daha fazla yapmayacağım" mı diye bir taahhüt veriyor; bu geçerli mi?

▼ **HAKKI USTAÖMER**- 15 Mayıs'tan başlayarak, onu takiben tüm genelgelerde, bu şekilde taahhüdü izah etmemişler, yani tam açıklayıcı izah etmemişler. Biz, onu daha açık bir resmiyete bağlayabilmek için, encümen kararına bağlayıp, "tapuya şart düşme şartıyla onu kesinleştirelim" dedik. Şimdi yalnızca şu sıkıntımız doğuyor: Bitişik ikiz ve blok nizamlarda 3030'a göre, İmar Kanununun Düzensiz yapılaşmaya sebebiyet vereceğinden, kabul etmeyebilirsiniz.

▼ **SİTARE KOÇOĞLU** (Mimar)- O olaydan dolayı tıkanık; çünkü genelgeyi herkes gösterdikçe...

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Bakın hanımefendi; bunu niye dedik: Deprem bölgelerinde, kırsal alanda iki katlı yapı yapmak isteyen vatandaş, iki kata imarlı alanlarında tek kata razı vatandaşlar peyda oldu. Dedik ki, "bunlar eğer bir katından vazgeçiyorsa, onları tek kata döndürüp ve bunlara tekrar kat attırmamak kaydıyla, tek kat ve bu KHK'ya tabi olmadan ruhsat verelim." Yani, bunun esas kaynağı odur; bu deprem bölgesinde tek katlı yapı yapmak isteyen yapı sahipleri için; "bitişik nizam, blok nizam gibi yerlerde böyle bir değişikliğe gidin" demiyoruz efendim, hayır.

▼ **SİTARE KOÇOĞLU** (Mimar)- Ama genelgelerde, üstü kapalı yapı tarzına geçtiği için...

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bu inisiyatif tamamen sizin elinizde. Size bir talimat vermiyoruz, "böyle bir şey yaparsanız" diyoruz; yani "encümen böyle bir karar verirse, böyle bir şey olursa, böyle yapın" diyoruz. Vermeyin; yani "bunu verin" anlamında değildir o genelgeler.

▼ **SADİ SÜRENKÖK-** Ama, belediyeler zor durumda kalıyor; vatandaş, o genelgeyle geldiği zaman...

▼ **SİTARE KOÇOĞLU** (Mimar)- Başkanım; kararnameyle genelge arasında bir farklılık doğdu. Kararname hükmü, aslında "imara göre, tek katlı, 180'i geçmeyen..." şeklinde yazıyor. Ancak, burada imarı tek katlı, 180 olmayan çok, yani halihazırda Türkiye'de çok şey var; yani böyle bir imar şu anda yok. Onu düzene getirebilmek için, sanırım 15 Mayıs'ta ilk başlamak şartıyla genelge başladı ve onu takiben birçok genelgeler geldi ve bu genelgelerde, "mal sahibinin taahhüdünü almak şartıyla tek kat yapabilirsiniz" şeklinde bir ifade belirdi. Tabii arkadaşlar da, bununla ilgili .. mal sahibi de, bundan faydalanmak için birtakım sıkıntılar önümüze getirdiler. Yani, bunu çözmeye çalıştık; ama bizim kanunumuz ve uymak zorunda kaldığımız yönetmelik, ikiz ve bitişik nizamlarda bu şarta uymamı zorlaştırıyor ve bunu da tabii uyup uymama arasında sizden...

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Sizin yönetmeliğiniz geçerli; genelge, sizin yönetmeliğinizin üstüne geçemez.

▼ **SİTARE KOÇOĞLU** (Mimar)- O zaman belediyeler, bunda karar mercii olarak...

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Vatandaşın bir bölümüne orada bir iyilik yapalım diyorsunuz; bak neler çıkıyor ortaya...

▼ **A.AZİZ TIRAŞ** (Emlakçı)- "Yapı Denetim Kararnamesi doğrultusunda iki katlı binalar için istenilen bedel, 2-3 milyar civarında olduğu söylenmektedir. Kente katkıda bulunmak amacıyla imar ve ifraz işlemleri yapılan 250-300 metrekare civarında binlerce parsel mevcuttur. Konut amaçlı bu parsellere

yapılacak binalarda yapı denetim masrafının azaltılması mümkün değil midir?

▼ **SADİ SÜRENKÖK**- Arkadaşlar; bu, Adana Emlakçiler Derneğinin bir sorusu. Bu konuyla ilgili bir de faks yollamışlardı.

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Bu bedel, bizce çok değildir arkadaşlar; bu parayı vereceğiz, başka çaresi yok.

▼ **SALONDAN**- Bedel çok diyorsunuz Sayın Başkan; ama orada bahsettiğimiz arsanın bedelini, yani 2-3 milyara alınan bir arsanın bedelini.

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Bu bina kaç metrekare?

▼ **SALONDAN**- 90 artı 90, 180, iki katlı; yani 180 metrenin iki kata yayılması.

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Arkadaşlar, 100 metrekare kaloriferli bir konuta düşen denetim hizmet bedeli 450-900 milyon lira arasındadır. Bu yapının maliyeti de, aşağı yukarı bu dairenin maliyeti de -iki-üç katı bir yana bırakalım- 10 milyar civarındadır. 10 milyar liraya yaptıracağımız bir bina için, ortalama 500-600 milyon lira yapı denetim hizmet bedeli fazla değil. O cetvele göre, 450-900 milyon arasında, ortalama 500-600 milyon lira bir bedeldi. Bakın; 100 metrekare bir kaloriferli konut, mütevazı bir konutun denetim hizmet bedeli budur. Siz, buradan yola çıkarak diğerlerini hesap edin. Bu, büyük bir para değil; yani bir mutfak dolabını 800 milyona yapıyorlar şimdi, bu nasıl bir yüksek bedeldir. Bu insan size, 5-6 tane mühendislik disipliniyle, inşaatınızın başından sonuna kadar denetim hizmeti verecek ve sizin bu binanızı 10 yıl müddette de sigorta ettirecek, bu para da bunun içerisinde. Nesi çok bunun; bunu mantığımı almıyor.

▼ **SALONDAN**- Efendim, can güvenliği vaatlerine bir diyeceğimiz yok; ancak sistem olarak, buradaki yapı denetim ve diğer masraflar, arsa bedelini aştığı için sıkıntı doğuyor.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Kardeşim, arsan ucuzsa, ben ne yapayım seni; yani arsanın...

▼ **SALONDAN-** Kaçak yapılaşmayı teşvik...

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Kanunsuzluğa diyeceğim bir şey yok, kanunsuzluğun kanunu yok; yapılacaksa, yapılacak. Bunu masraf, fuzuli bir masraf diye düşünürseniz olmaz arkadaşlar; yani bu, fuzuli bir masraf mı?.. Bu parayı vereceğiz, başka çare yok.

▼ **A.AZİZ TIRAŞ** (Emlakçı)- Başkanım, siz diyorsunuz da, genelde oradaki arsa alanı 200-250 metrekare; -deminki o konuştuğumuz meselede- adam zaten mimara projesini çizdiriyor. O binalar da, o çizen mimar arkadaş tarafından demiri, çimentosu kontrol edilirken, bugüne kadar yapılan bir sistemdi; 120 milyon lira bir bedel veriyorlardı, o bedelle adam projesini çizdiriyordu, ikinci katı hariç. İkinci katı da çizdiğimiz zaman, bir 120 milyon daha verirdi, ona göre de çözüldü. Fakat, şimdi ikinci kata çıkacağı zaman, bir fazla rakama ulaştığı zaman, insanlarda bir ürperti meydana geliyor. Bu ürperti meydana gelince de, tamamen, hem arsa satanlar, hem diğer arkadaşlar zorluklarla karşılaşıyorlar, bu sıkıntı doğuyor.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Sağlam bina yapacaksak, bunun şartı bu.

▼ **A.AZİZ TIRAŞ** (Emlakçı)- Efendim, zaten sağlam yapılıyor; Adana depreminde herhangi bir deprem olayı yaşanmamıştır, denetlenmeyen yerlerde yerine getirilmiştir. Yani, bu konunun hassasiyetle üzerinde durulması lazım; yani iki kat üzerinden ve gecekondular olan yerlerde.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Yalova'da iki katlı yapılar yerle bir oldu. Onları muaf tutamadık arkadaşlar. Böyle münferiden olabilir, gayet tabii; Türkiye'de çok mükemmel yapı yapıldı da, yani hepsi de böyle batacak değil, mutlaka yapılmıştır. Bu bir genel yasadır, bu ülkenin tümüne hitap ediyor bu yasa. Sen,

tutup da "Adana'nın şu mahallesini muaf tutalım" diyebilir misin; diyemezsin, hepsine şamildir bu.

▼ **GANI ALTIOK** (İnş.Müh.)- "Yapı denetim kuruluşunda çalışan veya hissedar olan kişilerin hangi işleri yapabileceği veya yapamayacağına ilişkin çok açık bir şekilde açıklanmasını rica ediyorum." Yapı denetim şirketinde iki grup insan var; yüzde 51 hisseye sahip uzman mühendis ve mimarlar; sorumluluk alan, şirketin sorumluluğunu üstlenen uzman mühendis ve mimarlar. Bunlar, kesinlikle kendi denetimi altında yapılacak inşaatların müteahhitliğini yapamaz, projesini yapamaz, hiçbir şeyini yapamaz; artı, genel olarak da müteahhitlik yapamaz, şantiye şefliği yapamaz, bunlar çok kısıtlı. Bakın burası çok önemli; olur ya bir tane uzman mühendis ve mimar yüzde 51'ini alabilir, buna mali bir hal yok; ama şirkette sorumluluk üstlenen sözleşmeli uzman mühendisler de vardır burada, onlar dahil, bunlar hiçbir iş yapamıyor. Bunlar, tamamen yapı denetimine münhasır çalışan insanlar, dışarıya hiçbir iş yapamazlar. Proje hariç, proje yapabilirler. Bir proje yapabiliyorlar dışarı, bir de yüzde 49 hisseye sahipler var; -bunlar mühendis olabilir veya olmayabilir- yüzde 49 hisseye sahip olanlar, müteahhitlik yapabilir, yani diğer hizmetleri görebiliyorlar. Ancak, mensubu olduğu yapı denetim şirketinin işlerinin müteahhitliğini yapamaz, taahhüt işlerini yapamaz; ama başka bir firmanın denetimini üstlendiği işlerin müteahhitliğini, diğer hizmetlerini verebiliyorlar. Buradaki görev dağılımı böyledir; burada anlaşılmayan bir şey var mı?..

▼ **GANI ALTIOK** (İnş.Müh.)- "Denetim görevinin dışında, denetlemediği bir şantiyede şantiye şefliği yapabilir mi?"

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Bu, denetim görevi yapıyorsa; yani sorumlu uzman mühendis ve mimarsa, yapamaz; müteahhitlik de yapamaz, şantiye şefliği de yapamaz, hiçbir şey yapamaz, yalnız proje yapabilir.

▼ **SALONDAN-** Sorumlu uzman değilse...

▼ **HAKKI USTAÖMER-** 49'un içerisindeki mühendis ise, bu kendi denetimi altında inşa edilen yapılar haricindeki diğer inşaatlarda bu gibi hizmetleri almasına mani bir durum yok. Böyle bir kısıt yok; ne yasada, ne yönetmelikte böyle bir kısıt yok.

▼ **SALONDA-** Devlet memuru, uzman mühendis olamaz mı?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Yani, onu hiç konuşmayalım bile; 657'ye tabisiniz, yapamazsın böyle bir şeyi; bu şirketler, ticari şirketlerdir. Ticari şirkette, anonim şirkette hisse alabiliyor, anonim şirketlerde bildiğim kadarıyla hisse alabiliyor, limited şirketlerde mümkün değil.

▼ **SALONDAN-** Efendim, 2886'ya tabi hükümlerle ihale edilen işlerde, bu arkadaşlar şantiye şefliği yapabilirler mi? Çünkü, "2886, bu kapsamın dışında" diyor.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Resmi ve özel, anladım sorunu; resmi ve özel hiçbir şekilde yapı müteahhidi değil, yani kamu veya özel.

▼ **SORU SAHİBİ-** 2886, bu kapsamın dışında...

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Olsun, o muaf tutulmuş.

▼ **SALONDAN-** Daha öncede devam eden bir müteahhitliği varsa?..

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bırakacak; karnesi varsa, kasaya kilitleyecek. Karnesinin iptal ettirmesi gerekmiyor, kasaya kilitleyecek.

▼ **SALONDAN-** Bu kişiler, mesela dışarıda Yönetim Kurulu üyeliği yapabilir mi?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Nasıl bir firmada?

▼ **SORU SAHİBİ-** Mesela ASKİ Yönetim Kurulunda veya Çukurova Elektrik'te veya başka bir yerde...

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Yapamayacağı işleri söyledik;

yapı müteahhitliği, şantiye şefliği yapamaz, kendi işlerinde müteahhitlik yapamaz, proje yapamaz. Onları orada saymış; onun dışında...

▼ **SALONDAN-** Müteahhitlik karnesi alabiliyor mu; varsa devam eder mi?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Şöyle bir şey var: Bir de yapı denetim kuruluşlarının tarifi var; münhasıran yapı denetimi yapan şirketler. Bu şirketin sorumluları da bu insanlar değil mi?.. "Şirket adına değil de kendi adına" diyorsunuz. Vallahi bilemiyorum; yani yakalarsak duman ederiz; yani hem o işi yapacak, hem o ithalat-ihracat şirketinde çalışacak. Hangisini yapacak, hangi işi yapacak; yani buna hepsini mi yazacağız; dünyadaki bütün işleri yapacağız ki, "bu işleri yapamazsın." Olmaz böyle bir şey, yapamaz.

▼ **SALONDAN-** Konuyla ilgili bir şey sormak istiyorum: Yapı denetim şirketinde yüzde 51 hissenin bir kısmını veya tamamını almış bir uzman mühendis, dışarıda şantiye şefliği, müteahhitlik ve saire yapamaz; ama bir başka anonim şirkette hisse alırsa, o şirket de inşaat ve benzeri işlerle uğraşıyorsa, burada sorun çıkıyor mu?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Sorun çıkar; inşaat şirketi olmaz, başka bir şirket olabilir.

Arkadaşlar; buradaki amacı hepiniz anlıyorsunuz. Biz, bu insanları tecrit ettik, dedik ki, "mühendis tercihini yapsın; ya müteahhitlik yapsın ya projecilik yapsın yahut da gelsin bu denetim işini yapsın; öbür işlerde artık bu adamın gözü olmasın, bu denetim hizmetini yapsın."

▼ **SALONDAN-** Yanlış anladıysam özür dilerim; "denetim yapsın veya proje yapsın" diyorsunuz; ama yan taraftan hemen denetim firmalarına projeyi veriyorsunuz. Denetim firmaları, o zaman paslaşarak projeleri de paylaşmayacaklar mı?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Paslaşmak lafını niye araya sok-

tun, anlayamadım. Şöyle diyelim: Sen, benim arkadaşımın; sen proje yapacaksın, bana vereceksin; ben, o projenin de sorumluluğunu alıp imza edeceğim ona. Yani, burada paslaşmak biraz fazla oluyor; o projeyi doğru yapmadıysan, kolay kolay imza atmam. Ancak, iyi niyetli birbirimize proje yapalım; ne kötülük var bunda?.. Sen bana güveniyorsun, ben sana güveniyorum; ama alıp projene de bakacağım, inceleyeceğim, doğrumsa... Bu olsun, bunda ne kötülük var?.. Yani, "ben kötü yapıyorum, sen kötü yapıyorsun; kara düzen gidelim seninle"; böyle mi anlaşacağız? Böyle yapacaksınız, yapacak bir şey yok. İkisi de birbirini sorumlu duruma getiriyor.

▼ **VEYİS ÖZCAN** (İnş.Müh)- "Denetim komisyonlarında ilgili meslek odaları temsilcilerinin sırayla çağrılmalarının mantığı nedir? Bu komisyonlarda, farklı disiplinlerdeki teknik elemanlar birbirlerinin uzmanlık dalını nasıl idare edecekler? Bu kararnamedeki niyet, yapı güvenliği ise; olaya önce akıl, mantık ve bilimsel olarak yaklaşmak gerekmez mi?"

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Biz, tabii burada saz çalarak yaklaştık bu işe; akıl, mantık yürütmedik de...

Bu, tabii çok tartışılan bir konu. Biz, bunu düzenlerken, yönetmelikte farkındaysanız, "meslek odalarından birer temsilci" dedik. Orada meslek odaları; hem ticaret odası var, mühendis ve mimar odaları var. Kaldı ki yönetmeliğin eki, sicil raporlarında da mühendis meslek odalarına tek bir sütun ayrılmıştır; yani bu 5 kişiden ibarettir, başkan dahil 5 kişidir bu komisyon.

Arkadaşlar diyor ki, "bu 4 mühendislik disiplini de buraya dahil olsun." Bir adaletsizlik var; yani 4 tane mühendis temsilcisi, ondan sonra 1 tane ticaret odası, 1 bayındırlık, 1 belediye elemanı. Temsilde bir adaletsizlik ortaya çıkıyor. Bizim niyetimiz; buna bir kişi katılmasıydı. İnşaat, vazgeçilmez; ama bunu da açık açık söyleyemedim; yani diğer meslek odaları da olmazsa olmaz unsur olarak ortaya konulmuş ya, onlar da sıray-

la... Mesela gönül ister ki, inşaat mühendisi 3 yıl yapsın, makinaçı 1 yıl yapsın, elektrikçi 6 ay yapsın.

▼ **OZAN VELİ TÜZÜN** (Mimar)- Mimara hiç gerek yok tabii...

▼ **HAKKI USTAÖMER**- O kadar özen göstermeme rağmen, bu mimar hep arada kaynayıp gidiyor. Ben, hep inşaat dediğimin yanında bir mimar var demektir. Arkadaşlar, biz mimarı ayırt etmedik, mimarları kesinlikle inşaat mühendisinin düzeyinde tutuk. Bir mimara, inşaatı denetleme, karkası denetleme yetkisi verdik.

▼ **OZAN VELİ TÜZÜN** (Mimar)- Bu kadar yükseldiğimizi bilmiyorduk...

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Onun için, hep inşaat dediğimin yanında bir mimar da vardır; anlayın, ben unutursam eğer.

▼ **SALONDAN**- Ama, C grubu yapı denetim firmasında mimar ya da inşaat mühendisi olmayabilir.

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Olmayabilir; çünkü onlar 4 kişi, kala kala o kadar kaldı.

Arkadaşım; C grubu şirketleri, bir kontrol uzmanı; iki tane koymak, biraz haksızlık olur. zaten B'yle aynı iş yapıldıya geliyordu; yani mimarla inşaatı yarıya bölmek mümkün olmadı, ikisinden birini tercih edeceğiz. Bir adamı yarıya bölebilir misiniz?.. Onun için ya inşaat ya mimar; mimar da olsa kabul, inşaatçı da olsa kabul; aynı tuttuk, eşit tuttuk.

Bu 4 kişi davası çok konu oldu, odalarla aramızda çok konu oldu; yani gerçekten "biz 4 kişi olarak katılmak istiyoruz, daha iyi katkımız olur, denetim daha iyi olur" gibi çok serzenişte bulundular, çok tartıştık bu konuda. Biz de bu 4 kişi alan illere de bir şey demedik; birçok il, bu komisyonlara 4 kişi koymuş; iki 2 koyan var, 4 koyan var. Onun için, onlara da ses çıkartmadık; yani "illa ki böyle yapın" diye bir dayatmamız da olmadı. Bizim tercihimiz bu şekilde, sırayla birer tane; ama 4 de

olsa ses çıkarmıyoruz.

▼ **SADI SÜRENKÖK**- İlk çıkan genelgede, TMMOB'nin ilgili meslek odalarının 4 temsilcisi vardı; daha sonra yayınlanan genelgeyle bu sıraya konuldu.

▼ **HAKKI USTAÖMER**- İlk öyle gündeme getirmiştik; İnşaat Mühendisleri Odası, bir yazıyla size o şekilde bildirdi. Arkasından genelge öyle çıkınca, arada bir tezat doğdu. Ancak, orada da çok ısrarcı değiliz arkadaşlar; yani orada 1,2,3,4 kişi katılabiliyor bu komisyonlara, o il denetim komisyonunun inisiyatifine bıraktık, valilinin inisiyatifine bıraktık.

▼ **SALONDAN**- Yani oy hakkı olarak mı?..

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Tabii efendim; çünkü...

▼ **SORU SAHİBİ**- 5 sütun var...

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Orada diyelim ki inşaat mühendisi için dolacak olan sicil raporuna inşaatçı, onlar hep tek tek düzenleniyor ya, herkes adına; o mimar mimara tek tek imza atıyor; herkes mesleğinin karşılığına sicil raporunu düzenler.

▼ **SALONDAN**- Şantiye şefinin mesela mimarlar...

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Onu da mimar veya inşaat mühendisi düzenlesin. Zaten şantiye şefi, inşaat mühendisi veya mimar oluyor; onların ikisinden biri imza edebilir onu. Müteahhit de inşaat veya mimar tabii, yani o ön plana çıkar.

Tabii orada global olarak bir değerlendirme vardır; yani adamın çok detaylı bir incelemesi yok. Sicil raporunda nedir; iş disiplini, ahlakı, bu işi nasıl yapıyor; yani kurallar orada odur.

▼ **OZAN VELİ TÜZÜN** (Mimar)- Sayın Başkanım; yeri gelmişken, "bu emir ve itaatlere uymak 40 puan" ne demek?

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Sen, hiç memurluk yapmadın değil mi?

▼ **OZAN VELİ TÜZÜN** (Mimar)- Bir müteahhitlik firmasında ekip, donanım 10 puan olur da, nasıl emir ve itaatte de riayet 40 puan olur; bunu mantığım almıyor doğrusu.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Çok dik kafalı adamlar oluyor; ne diyorsan, seni tınmıyor bu adam, sallamıyor. Bu adam çok tehlikeli, uğraştırıyor seni. Onun için onu yüksek tuttuk ki, o 40 puanı yarıya indirdi mi güme gidiyor, 60'ın altına da düştü mü gitti.

▼ **SADİ SÜRENKÖK-** Bayındırlık Bakanlığı emir eri mi arıyor, yoksa inşaatı doğru yapacak adamlar mı?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Çok mu ters geliyor size? Sen, memur sicillerini hiç gördün mü; görmediği için bilmiyor tabii. Yani, oradaki kriterler de buna benzer kriterlerdir.

▼ **SALONDAN-** Kısa bir sorum olacak: C sınıfı yapı denetim firması, 10 kata-15 kata kadar denetliyor. Adana'da 18 kata kadar imar var. Teknik ve bilimsel olarak, bu sınıfların ayrılmasının bir dayanağı var mı?..

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Kısaca, "bu sınıflandırmayı niye yaptınız" diye sor; yani nedir, oradaki de uzman mühendis, oradaki de uzman mühendis; niye yani?..

▼ **SORU SAHİBİ-** 5 katlıyla 20 katlı bir binanın birbirinden çok mu farklı oluyor?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Farklı değil mi?

▼ **SORU SAHİBİ-** Çok mu farklı; yani 15 katı denetleyen, 20 katı da denetleyemez mi?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** 15 kattan sonra zemin sorunları çıkmaya başlar, bir sürü problemleri daha detaylı mühendislik disiplinleri gerektirir; biz, onun için bunu yaptık. A firmasına soyunan kişiler, bunu göze alacak; peyzaj mimarını da bulunduracak, haritacıyı bulunduracak, ilerde bunlar öyle genişleyecek. Bu şirketler, yüksek binalar yapacak, böyle işler gelecek bunlara. Bunun için, bunların organizasyonu yarın çok genişlemek durumunda kalacak.

Bir de dedik ki, her mühendis arkadaşımız da böyle şeylere soyunamaz. Bir de mütevazı yapmak isteyen olur bunları, C or-

ganizasyonunda 10 kata kadar yapılarla yetinen mütevazı şirketlere de fırsat verelim. Yani, C şirketlerinin bir laboratuvarı olmasa da olur; ama A şirketlerinde bunlar artık zemin laboratuvarı, beton ve malzeme laboratuvarlara çok fevkalade geniş, büyük organizasyonlar olarak düşündük. O diğer şirketleri de mütevazı, kendi çapında iş yapacak mühendislere fırsat tanımak için. Bu sınıflandırma işi, böyle bir düşünceden doğdu; yoksa oradaki uzman mühendisin kalitesiyle oradaki bir farkı yok.

▼ **MUHİTTİN YENGÜNER** (İnş.Müh.)- "Özel teşebbüsün yaptıracağı ikametgah tip yapılarının dışında kalan sanat yapıları, ibadet yapıları, spor ve sağlık tesislerinin denetimi, bu firmaların sorumluluğu kapsamında mı; değilse kimdedir?"

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Sanat yapıları deyince, bizim bu yapı tarifine dikkat edin; kanunda yapı tarifi, geçici veya sürekli canlı barındıran yer. Burada özel bir yapı tarifi var; yani sanat yapısı, içinde insan yaşamayan yapı olarak. Bu yapılar, buna tabi değil, köprüler tabi değil; yani bu bizim yapı denetim...

▼ **SALONDAN**- Başka idareler...

▼ **HAKKI USTAÖMER**- "Özel teşebbüsün yaptırdığı" diyor. Olabilir herhalde; yani belki de öyledir. Mesela camiler dahil olur; cami deyince, dur...

▼ **SALONDAN**- Sakarya'da, köprü otobüsün üzerine düştü.

▼ **SALONDAN**- Burada bir soru sorabilir miyim? Kanun hükmünde kararnamelelerde cezai müeyyide kurulamazmış. Mesela, kanunda 3-5 yıl hapis cezaları konulabilirmiş. Mesela, projeyi yanlış yaptın. Hem kişisel sorumluluğun bir de hapis cezası ciddi ciddi bunların yazılma kısmı varmış; doğru mu?

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Doğru. Bu yasanın metninden 4 tane madde çıkarıldı. KHK'ya ek olarak. KHK'ya çevrildiği için 4 tane madde çıkarıldı. O maddeleri yapı denetim kuruluşları gördükten sonra ne yapacaklar bilmiyorum.

▼ **SALONDAN-** Ne maddeleri efendim bunlar?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Ceza maddeleri, katıksız hapis (Gülüşmeler) Paraya çevrilemez, tecil edilemez hapis cezası. 1 ay ceza verse bile 1 ay tık içeri. Hiç şakası yok. Öyle dikkatsizlik, tedbirsizlik de değil. Görevi ihmal ve görevi kötüye kullanma.

▼ **SALONDAN-** Bunlara ne zaman ihtiyaç olacak?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bu yasanın 1 yıllık bir deneme süresi düşünülüyor. 2001 yılının ikinci yarısından sonra bu yasanın uygulamasından doğan sorunlar da dikkate alınarak; çünkü bakın, burada her konuyu tartışıyoruz. Arkadaş yana yakıla "bu küçük yapılar için bu para çok" diyor "buna bir şey düşüneceğiz" der. Prefabrik yapılarda süre çok kısa. Bu bedel haklı mı? Zihinlerde böyle sorular oluşuyor. Bunlar hep uygulamayla ortaya çıkıyor, bunlar bizim defterimize yazılıyor. Bunları da düzelterek bu yasayı, 2001 yılının ikinci yarısında kanun teklifi olarak Meclise vermeyi düşünüyoruz. Bu cezaları da oraya koyacağız.

▼ **SALONDAN-** Daha önce verseniz işleyişi daha kolaylaştırılmaz mı?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bunlar çok cüzi değişiklikler; yani yapacağımız düzenlemeler esasta değişiklik getirmeyeceğiz. Ceza maddeleri de o zaman gelecek ve biliyorsunuz Meclise sevk edilecek.

▼ **SALONDAN-** Yok, ben cezaları daha önce koysanız anlamında...

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Nasıl?

▼ **SALONDAN-** Yani bu hapis cezaları kısmı vesaire, konuşulan ticari işlerde göreceğiniz zararlar alacağınız fayda arasındaki denge kurumu. Her camiada olduğu gibi ben suiistimal yaparsam ne kadar para kazanırım kısmında bu ticaret yapılabilir; ama bir hapis cezası kısmı gelebilirse buradaki cezanın, ka-

zanılan paradan daha çok olduğu düşünülür, yazgeçilebilir. Kö-tü niyetlerin önünde bir engel olabilir diye düşünüyorum.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Yani "paraya çevrilsin" mi di-yor.

▼ **SALONDAN-** Hayır, hapis cezalarını.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** "Hapis cezası" diyoruz.

▼ **SALONDAN-** O 1 yıl beklemeden, daha önce...

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Olmuyor. Kanun olarak... Ba-kın Meclisin gündemini görüyorsunuz. Bir sürü KHK iptal edildi, hepsi kanunlaşacaktı. Arkadan çok acil yasalar var. Me-sela, bunlardan biri de bizim Devlet İhale Kanunu, arkadan İmar Kanunu. Siz ne kadar acele ederseniz edin yine şu bizim takvimi yakalayın. Bu işe bugün başlasak ancak o takvimi ya-kalar.

▼ **HACI MEHMET KARAKUŞ** (İnş.Müh)- "Adana'da şu ana kadar 6-7 firma denetim şirketi kurdu; fakat bazı firma-lar denetim bedelini gizli de olsa bir kısım indirim yaparak hak-sız bir rekabet yaratıyorlar. Bunun önüne geçmenin veya cezai müeyyide uygulanabilir mi veya bu denetim firması feshedile-bilir mi?"

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Hem de nasıl feshedilir. Bunu bir yakalasa... Bu gibi konular varsa...

▼ **SALONDAN-** Bunları nasıl ispat edeceksiniz?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bunları lütfen komisyona bildi-rin. İspatı da pek gerekmiyor. Yok yok siz... Ama emin olarak verelim.

Bakın arkadaşlar, bilerek veya bilmeyerek bu konuda çok da spekülasyon yapılıyor. Kişi telefon ediyor "Ahmet'in firma-sı pazarlık yapıyor" diyor. Yarın bakıyorsun Ahmet telefon ediyor "Mehmet'in firması komisyon" Allah Allah hangi biri-ni... burada spekülasyon, yıpratma da var. Bu da yapılıyor; ama çok emin olduğunuz konularsa -ben aşağıda, sohbetle arkadaş-

lara söyledim- meslek odalarının, mühendis odalarını bu konuda çok hassas, il yapı denetim komisyonlarımız bu konuda çok hassas. Bu gibi duyuları mutlaka yapı denetim üst komisyonlarına bildirmeleri lazım.

Burada yaptırım şu: Şu aşamadaki yaptırım 6 ayla 1 yıl arasında geçici erteleme. Durdurduk; şu anda böyle bir yetkimiz var.

▼ **SALONDAN-** Yasada olmayan bir konuyu nasıl uygulamaya koyacaksınız?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** O firmayı kafama koymayayım. Eğer o kanal, vicdan, kanaat olarak kesin o firma böyle bir film çeviriyor kanaatine erişirsem işte bu zorbadır, illa ki bir şey bulur.

▼ **SALONDAN-** Projeyi yaptıran kişi veya denetimi yaptıran kişi ağzıyla itiraf ederse bu bir belge değil mi? Mesela "ben bu firmaya daha ucuza yaptırdım" diye söylerse bu sizin için belge değil mi?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Onu lütfen yapı denetim kuruluşlarına, il yapı denetim kuruluşlarına dilekçeyle bildirin.

▼ **SALONDAN-** Ben demek istediğimi anlatabildim mi? Diyelim ki pazarlık yapıyor; yüzde 40-50'lik bir rakam kırıyor. Size bildiriyor; ama elinizde belge yok. Bu işi yaptıran müteahhide veya şahısa el altından veya başka şeylerle "kaçı yaptırdın?" diye el altından bir belge; yani onunla bir belge şifahi konuşarak.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Açığa vermeyin; onlara yapıyoruz.

▼ **SALONDAN-** Soruyu soran arkadaş galiba bir hususu ekleyecek. Buyurun.

▼ **SALONDAN-** A firmasının ilerde B firmasını denetleme şansı falan olacak mı? Mesela, benim bir denetim firmam var. Benim arkadaşımın denetim firmasını denetleme şansım olacak

mi?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bakın arkadaşlar, bu çok memnuniyet verici bir gelişme de bu yapı denetim kuruluşları hemen örgütlendi. Ankara merkezde Yapı Denetim Şirketleri Derneği kuruldu. Biz bunu canı gönülden destekliyoruz. Bu şirketlerin dayanışması, problemlerinin çözülmesi gibi konularda görev alabilecek, bu derneğin de yaptırım gücü var. Bu derneğe üye kişiler de belirli etik kurallara uymak mecburiyetindedir. Bu derneğe lütfen, bu yapı denetim kuruluşları da üye olsunlar. Bu gibi konuları oraya aktarsınlar. Biz bu dernekle çok sıkı işbirliği içerisindeyiz. Merkezi Ankara'da, biliyorsunuz başkanı Mustafa. Lütfen vakit geçirmeden bu derneğe üye olun. Bu dernek siyasetten arındırılmış, bu iş için hizmet veren çok güzide bir dernek. Umarım bu böyle devam edecek. Bu derneğin de bu gibi işlerde, bu gibi alışverişlerde çok etkin rolü olacaktır diye düşünüyorum. İçinden çıkamazsa bunu bize dernek bildirir, yani dernek vasıtasıyla bize gelir. Belki siz bu derneğe birbirinizi şikâyet edemezsiniz; ama derneğe bildirirsiniz, bu işin gereğini dernek yapar; o daha güzel olur.

▼ **BAHRİ DURU (İnş.Müh.)-** Bakanlığın mevcut inşaat mühendisliği ve mimari proje düzenleme şartnamesi, 595 sayılı Kararda şartnamesine göre düzenlendi mi?

Burada yapılan bir bölge toplantısından sonra Yüksek Fen Kurulundaki arkadaşları telefonla aradım. Daha önceden Bakanlığın, Mimari Proje ve Betonarme Proje Düzenleme Esasları diye bir şartname vardı. O yeniden düzenleniyordu.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Yok o yeniden düzenlenmedi. Onu mu soruyorsun?

▼ **BAHRİ DURU (İnş.Müh.)-** Evet.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Yok o yeniden düzenlenmedi; onun devamı.

▼ **BAHRİ DURU (İnş.Müh.)-** Bir de o zaman "denetim şir-

ketleriyle ilgili bir kitap çıkartılacak" denilmiş; o kitapçık hazırlandı mı?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** O bakanlıkta var. Ben fazla getiremedim. Çantam küçüktü. Biz bunu meslek odamıza... Onu aldırabilir misiniz? Ankara'dan birisine aldır. Ben sana 20-30 tane vereyim. Makul sayıda; çünkü bunu belediyelere falan gönderiyoruz, valiliklere gönderiyoruz. Ben meslek odasına da, size de epey bir miktar göndereyim. Arkadaştan temin etmeye çalışın.

▼ **MUSTAFA ÇAMPINARI** (İnş.Müh.)-

"Konuyla ilgili genelgede oda vizelerine gerek duyulmaktada, odaların vize talebi olursa nasıl çözülecek.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bunu da izah ettim, izah etmeye çalıştım.

▼ **MUSTAFA ÇAMPINARI** (İnş.Müh.)- "İmarı 2 kat olan daha çok dar gelirli vatandaşlar" deniliyor.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bunu da izah ettik.

▼ **MUSTAFA ÇAMPINARI** (İnş.Müh.)- "Denetim firmalarının olası bir fiyat kırımı durumunda ne gibi yaptırımlar düşünüyor?"

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Onu da az önce izah etmeye çalıştım.

▼ **MUSTAFA ÇAMPINARI** (İnş.Müh.)- "Pilot iller dışındaki illerde uygulama ne zaman başlayacak?" deniliyor.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bu kanunlaşma aşamasında bu en az 1 yıl sonra diğer ilde devreye girer diye düşünüyorum.

▼ **SERDAR YÜCEL** (Mak. Müh.)- "Yapı denetim şirketinde sözleşmeli çalışan uzman mühendisin, denetim yaptığı süre içerisinde iş bitmeden sözleşmeyi feshederek, yapı denetim firmasında ayrılır ise yapı denetim firmasının Bayındırlık ve İskân Bakanlığında almış olduğu belge iptal olacak mı?"

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Hayır, niye olsun ki? O çıkar,

başkası girer; ama bu yapı denetim kuruluşu, bunun yerine 20 gün içerisinde yeni bir uzman mühendisi istihdam etmezse yapı denetimi izin belgesi elinden alınacak.

▼ **SALONDAN-** Yani sınıfı mı düşer? Diyelim ki (A) sınıfıysa, sınıfı mı değişir?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Böyle talepte bulunursun. Eğer onu yerine getiremiyorsan, B isen "ben C şirketi olmak istiyorum" dersin olur hiçbir sakıncası yok. Buyurun.

▼ **SALONDAN-** İnşaatın kabasının yarısındaiken müteahhit firmanın yapı denetiminin işine son verdiğini kabul edelim "kanun buna müsait" dediniz veya yapı denetiminin kendisinin işi bıraktığını varsayalım.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Yapı müteahhidi burada taraf değil. O son veremez, yapı sahibi verir.

▼ **SALONDAN-** Yapı sahibinin verdiğini kabul edelim veya tersi olduğunu kabul edelim. İkinci yapı denetim firması üstünü devam ettirmek zorunda. Yapı sahibi biriyle anlaşacak. İlerde de bu binanın, Allah korusun yıkıldığını varsayalım. Bu bina yıkıldıysa buradaki cezai sorumluluk kime ait olacak?...

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Mahkemelere Allah kolaylık versin. Burası mahkemelerin işi. Her şeyin çözüm o. Burada onun hesabı görülür.

▼ **SALONDAN-** Her kademede imzası var onun efendim.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Gayet tabii efendim. O bilirkişi raporuna dayanır. O bilirkişi de herhalde sonradan gelen insana sorumluluğu yüklemes.

▼ **SALONDAN-** Sayın Başkan, bu 21 günlük süre çok kısa bir süre.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** 20 gün.

▼ **SALONDAN-** Çok kısa bir süre; çünkü makineciler 45 günden önce belge vermiyor; yani adamların bir sürü örneklerini yaşadık.

▼ **SALONDAN-** Uzman belgesi bulamazsak nasıl edeceğiz? Biz yaşadık.

▼ **SALONDAN-** Biz yaşamadık.

▼ **SALONDAN-** 45 gün evvel belge gelmiyor efendim. Lütfen o süreyi eğer...

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Öyle acil durumlarda lütfen gelin Ankara şubesinden alın. Ankara'dan alın, şubeden değil; yani odadan alın. Makine Mühendisleri Odasından alın.

▼ **SALONDAN-** Gecikirse.

▼ **SALONDAN-** Süre olayı odalardan kaynaklanan olay...

▼ **SALONDAN-** Süre biraz genişletirse iyi olur.

▼ **SALONDAN-** 20 gün bile bana göre çok. O inşaatın denetimsiz 20 gün kalması daha büyük bir problem.

▼ **NAZMİ KURT** (İnş.Müh.)- Halen faaliyet konusu, proje ve inşaat yapmak gibi konuların bulunduğu şirketin sahibiyim. Resmi kurum ve kuruluşlardan ihale almamış bulunmaktayım. Sadece 1998 yılında başladığımız kooperatif inşaatının devam ettirmekteyim. Denetim şirketinde görev alabiliyordum? Alabilmek için ne yapabiliriz.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Alamazsınız. Müteahhitlik işinden vazgeçeceksiniz. Proje tamam da inşaat işini bırakacaksınız; yani orada şirketse şirketten ayrılacaksınız. Şahıssa o işi tamamen birine devredeceksiniz. O inşaat işinden tamamen ilişkinizi kesmek durumundasınız. Proje yapabilirsiniz.

▼ **SALONDAN-** "Bina aplikasyonundan belediye sorumlu" dediniz. TUS üstlenen denetim firmaları sorumlu olması gerekmiyor mu?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bakın efendim, bunu Ankara'da çok tartıştık. Bütün dokümantasyon belediyenin elinde; yani aplikasyonu yapacak, binayı imar durumuna uygun arsaya yerleştirecek bütün dokümantasyon belediyenin elinde. Bunu başkasına da vermiyor. Onun için bence bu temel vizesi de öy-

le bir genelgede geçti biliyorsunuz. Ondan sonra yapı denetim kuruluşları "bunlar bize belge vermiyor" dedi. Bütün dokümantasyon belediyede. Biz bunun imarını nasıl yaparız. Dokümantasyon olmadan imar uygulanırsa yanlış çıkar, al başına belayı. Belediyeci arkadaşlarla görüştük "biz bunu zaten yapıyoruz" dediler; yani bu temel vizesini imara uygun şekilde binanın aplikasyonunu biz yaptırıyoruz. Bunu onlara karıştırmayın. Biz de genelgeyi ondan düzelttik, 2 Ekim Genelgesinde o ifadeyi düzelttik. Temel vizesi olayı diğer vize de artık kalktı, diğer vizeler ...

▼ **SALONDAN-** Küçük belediyelerde teknik eleman olmadığından belediyeciler bu aplikasyonu nasıl yapacaklar? deniliyor.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bugüne kadar nasıl yaptılarsa, bundan sonra da öyle yapacaklar. Herhalde bugüne kadar bunu bir şekilde yaptılar. Ben ne bileyim.

▼ **SALONDAN-** Mesela, burada kadastro çapı istiyorlar.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Yine aynı şekilde yaptıracaklar.

▼ **SALONDAN-** Belki mevzuatın da değişmesi gerekecek o zaman "şu kadar mühendis" şeklinde.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Aplikasyon için o kadar şeye gerek yok. Zaten tapu kadastrodan gelip köşe kazıklarını filan çakıyorlar.

▼ **SADİ SÜRENKÖK-** Kent merkezlerinden böyle bir problem yok. Küçük belediyelerde de tapucular o işi yapıyorlar.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Evet.

▼ **SORU-** Genelgede 'belediyeler yapılmasını sağlayacak' denilmektedir. Bu sağlama şekilleri nedir?" deniliyor.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** İşte o efendim herhalde.

▼ **SORU-** Yapının sahibi teknik eleman ise, yapı müteahhitleriyle birlikte şantiye şefi üstlenebilir mi?" deniliyor.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Evet üstlenebilir. Taahhütname de belediyelerde vermesi gerekmiyor. Sözleşme yapmanız gerekiyor; çünkü artık sorumluluğu ortadan kalkıyor. Bir taahhütnameyle bunu belediyeye söyleyecek "inşaatın müteahhitliğini yapacağım. Aynı zamanda şantiye şefliğini üstleniyorum" diye bir taahhütnameyi belediyeye verecek.

▼ **SALONDAN-** Peki "teknik eleman" derken makine mühendisi filan gibi?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Evet, değişiyor,

▼ **MURAT YILDIZ** (K.Dikili Belediyesi)- 595 KHK'nın kabulünden önce serbest iki kat nizamlı ve imar ifraz görmüş bir arsada yapılan bir inşaata ruhsat verilme işleminde nasıl bir yol izlenecek?" deniliyor. 595'in kabulünden önce ne demek "10 Temmuzdan önce" mi diyorsun?

▼ **SALONDAN-** Yani daha önce, orası imar ve ifraz yapılmadan önce, bina oraya yapılmış. Daha sonra bina imar ve ifraz görmüş; ama ruhsat verilememiş. Şu anda yeni ruhsat verilme işinde neler takip ediliyor?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bu gibi kaçak yapılarda yapılacak işlem şu arkadaşlar: 10 Temmuzdan önce kaçak olduğu saptanmış ve yapı taahhüt tutanağı düzenlenmiş. 15 Eylül tarihine kadar da encümen kararına bağlanmış ve cezası tahsil edilmiş kaçak yapılara, eski mevzuatına göre ruhsat vereceksiniz. Ne yapacaksınız; cezasını vereceksin. İmara uygun hale getirip yapı kullanma izni vereceksin. Bu durumda olanlara.

▼ **SALONDAN-** Ama ceza önceden ödenmiş olacak.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Tabii, 15 Eylül'den önce cezasının tahakkuk etmiş olması şartıyla.

Değilse bu yapı, yapı denetimine tabi. Burada yapı denetim kuruluşu ne yapacak; yapılmış binayı gidip tersinden denetleyecek. Burada tersine denetim var. Onun sorumluluğunu alana kadar orada ne kadar test, deney varsa hepsini yapacak; çünkü

"artık onun denetimini yaptım" diyor "bu bina artık sağlamdır, tekniğe uygundur" raporunu verecek olan yapı denetim kurulu-
su, ne kadar deney varsa hepsini yapacak, onun sorumluluğunu
üstlenecek, yapıyı sigorta edecek, ona göre de vatandaş yapı de-
netim kullanma izni alacak. 10 Temmuzdan sonraki bütün ya-
pılar buna tabi.

▼ **SALONDAN-** Az önce müsteşarımız da değindi "2 kat
imar" diye söylendi; ama bu imar "encümenden şube müdürü"
denildi; yani tek katlı diye tekrar inşaat ruhsatı verebilir" denil-
di. Eğer böyle olursa, daha önce bu iki veya üç katlı binalar
için nasıl bir işlem görüyor? Adam ruhsatını almamış, bizim
orası sorunlu bir bölge. Önceden yapılmış bir imarla inşaatlar
var. Eğer tek kata indirilirse ve inşaat ruhsatı almayanlar 2-3
katlı yapılar için ne uygulanacak, ne işlem uygulanacak?

▼ **SALONDAN-** 2 katlı yapı tamamen efendim tamamen
kaçak yapı. Sadece bir kata indirilebilir.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** İmar mı bir kata indirilir?

▼ **SALONDAN-** İmar durumunu soruyorum.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Al başına belayı. Ne kanun var,
ne nizam. Bak, bu kanunsuz, nizamsız 2 kat yapılmış. Bunu
imar gelmiş, orayı bir katlı olarak belirlemiş. Üstünde iki katlı
bina.

▼ **SALONDAN-** Kaçak yapıyı meşrulaştırmak demek olu-
yor yani?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** O soruya cevap yok.

▼ **SALONDAN-** Sorumlu olduğu bir işte yanlış değerlen-
dirilmiş bir zemin raporundan sorumlu olacak mı? Başka bir ze-
min firmasına yaptırmış olduğu bir çalışma, eğer doğru değilse
sorumluluk kime ait olacak?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bakın, durum şu: Tabii "statik
projeye ekli rapor" diyorsun. Öyle deneylere dayalı. Bir proje
müellifi o deneyleri yaptırmış.

Arkadaşlar, burada yapı denetim kuruluşunun sorumlu uzman mühendisinin mutlaka emin olması lazım. Bu deneyleri tekrar ettirir mi, ettirmez mi onu bilmiyorum. O büyük bir külfettir; ama o sorumluluğu üstlendiğine göre artık oradaki kararını kendisi verecek. Ben ona fazla bir şey söyleyemem.

▼ **SALONDAN-** Kolay verilen bir karar değil.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Kolay değil yani, evet.

▼ **SALONDAN-** Sonuçta mahkemeler devreye girecek.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Ben size şunu söyleyeyim: Bakın, bu gibi durumlarda -bu temayül olarak gelişir diye düşünüyorum- zaten yapı denetim şirketleri daha önceden belirlendiği için bunları zaten beraber yapın; yani geriye dönüş olmasın diye. Yapı sahipleri ilk defa yapı denetim kuruluşu bulmak zorunda; ben öyle düşünüyorum. Projeciyle beraber yapı denetim kuruluşunu aynı anda bulmak durumunda. Bir yapı sahibi eğer işini süratli, verimli bir şekilde sonuçlanmasını istiyorsa, yapı denetim şirketiyle proje müellifini aynı zamanda sözleşme imzalamalıdır. Bu insanları koordineli çalışması lazım ki sonuca bir an önce gidilsin, değil mi efendim? Bu şekilde bir organizasyonla bu problemin çözüleceğini düşünüyorum.

▼ **SALONDAN-** Yani sorumlu tamamıyla yapı denetim bürosu oluyor?..

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Gayet tabii. Yapı denetim bürosu o projeden sorumlu oluyor.

▼ **SALONDAN-** Sorumsuz bir laboratuvar, çalışırken daha rahat olmaz mı?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bakın, onun proje müellifi de bir jeoloji mühendisiyle yaptırması gerekiyor; bir de bu var. Biz "yapı denetim kuruluşuna jeoloji mühendisi gelsin istihdam olsun" diyoruz da proje müellifine niye demiyoruz? O da aynı sorumluluğu taşıyor, o da bir jeoloji müellifiyle çalışmak durumundadır. Proje müellifi de o konuda bir jeoloji mühendisiyle

çalışmak durumunda. O rapora onun imzasını almalıdır.

▼ **SALONDAN-** Yani sorumlu olmalıdır?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Tabii efendim. O laboratuarda proje müellifinin yanında, onunla beraber çalışan bütün gelişmelerden, sonuçlarından sorumlu bir jeoloji mühendisi olmalıdır.

▼ **SALONDAN-** Başkanım, bu genelgede "yapı denetim firması direkt olarak bütün hasarlardan sorumlu olur" denildiğine göre herhalde o raporlardan da direkt olarak sorumlu tutulması gerekmiyor mu?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Alıyor, üstleniyor, gayet tabii. Onu söylüyorum.

▼ **SALONDAN-** Sonradan belki mahkemelerde mi çözülecek?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bizim düşüncemiz şu: Dedik ki "Allah muhafaza yapı sahibinin binası yıkıldı, yakıldı. Karşısında bir sorumlu görsün" bu ülkede ne kadar fazla sorumlu olursa, o kadar sorumsuzluk vardır. Adres arttıkça o yapı sahibi bunun içerisinde "kime başvuracağım" diye deli tavuk gibi dolaşır. Bu çok tenkit edildi. Denildi ki "ne dedi; yani yapı denetim kuruluşunu hedef gösterebilir. Burada müteahhit şantiye şefi var, bilmem ne var, bir sürü adam var" siz tuttunuz yapı denetim kuruluşun kurbanlık koyun gibi önüne attınız. Bunu yapmak mecburiyetindeyiz. Hepimiz bu ülkeyi biliyoruz. Bu insana bunların dördünü, beşini de sorumlu olarak gösterirseniz nereye gideceğini bilemez, bu adam kaynar gider. Onun için "kusur aranmaksızın yapı denetim şirketi burada sorumlu olsun. Kusur aranmaksızın direkt sorumlu. Yapı denetim şirketinin inisiyatifi dışında çalışmış olduğu diğer kurum ve kuruluşların gizli ayıbından dolayı bir şey olmuşsa mahkemeye versin. Zaten sigorta yapı denetim kuruluşu adına bunu ödüyor ve direkt olarak yapı sahibinin yerine geçiyor. Bu işin, olur ya gizli hile

yapmıştır. Yasa diliyle konuşuyoruz; kontrol mühendisinin, laboratuvar görevlisinin veyahut da müteahhidin gizli hilesi vardı; bu ispat edilmelidir. Yasa önünde bu ispat edilirse, bu kusurlar ondan sonra yapı denetim kuruluşundan onlara rücu etsin; ama yapı sahibi, adam alsın parasını, şeyini kurtarsın.

▼ **SALONDAN-** Proje müellifinin nasıl bir sorumluluğu olabilir ki? O bir uzman değil; çünkü önerilmiyor. Laboratuvar sahibi de değil. Kendisinden sonra bir üst kurum var. Her türlü sorumluluğu üstünde ve ona göre denetleyecek.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Aynen katılıyorum.

▼ **SALONDAN-** Peki, proje müellifi niçin sorumlu olsun?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bir durum ortaya çıkabilir; yani şu anda hiçbirimizin aklına gelmediği özel bir durum olabilir. Büyük bir ihtimalle de yok. Katılıyorum; çünkü projesine bakılıyor. Nasıl bir kusur işleyecek, nasıl bir gizli ayıbı olacak ki ona rücu etsin. O artık gelişen olayın şeyine bağlı. Hiç düşünemediğimiz hususlar olabilir.

▼ **SALONDAN-** Ne olabilir ki?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Şu anda ona hiç kafa yormayalım. Çıktığı zaman onu mahkeme halleder.

▼ **SALONDAN-** Denetim firması tarafından denetlenmiş bir statik proje. Jeoloji veya jeofizik yönünden statiker tarafından herhangi biri istenmiş ve yeterli görülmüş; ancak belediyeye ruhsat almaya gidildiğinde tüm betonarme statik hesapları istediği gibi bir de jeoloji raporunu istiyor. Ayrıca "jeoloji raporlarının üzerine bir de ben, jeofizik istiyorum" diyor. Belediyenin bu kadar şey istemeye yetkisi var mı?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Hangi belediye?

▼ **SALONDAN-** İskenderun Belediyesi.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Hiçbir yerde yazmıyor bu. Neyi istiyor?

▼ **SALONDAN-** Jeolojiyi istiyor maalesef.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Neye istinaden istiyor?! Kardeşim, bu ülkede keyfi yönetimlerle idare edilen... "sen bunu neyi, hangi kanuna, yönetmeliğe, genelgeye göre istiyorsun" diye ona sormuyor musunuz?

▼ **SALONDAN-** Vatandaşa işkence efendim.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Ona bir şey diyemem. O zaman onun da adresi var.

▼ **SALONDAN-** Belediye "ben bakanıma yazı yazdım. Yazının cevabı gelinceye kadar bu uygulamaya devam edeceğim" der "bankalığa yazdım. Bunu bu şekilde devam ettireceğim" diyor.

▼ **SADİ SÜRENKÖK-** Sorabilir tabii. Bunun böyle bir düşüncesi vardır.

▼ **MAHMUT ALPAGOT** (İnş.Müh.) 1 ay oldu "cevap geldi mi" diyoruz "yok efendim. Biz yine 2 rapor istiyoruz" sorumluluk sizde değil "yapı denetim firmalarında, sizi ilgilendirmez" diyoruz "yok efendim, biz iki rapor istiyoruz. Hatta yapan arkadaştan da rapor isteyeceğiz" diyor. Üçüncü rapor geliyor.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bizim orada ne istediğimiz belli.

▼ **SADİ SÜRENKÖK-** Mahmut bey, eskiden İskenderun'da belediye başkanlığı yapmış bir arkadaşımız.

▼ **MAHMUT ALPAGOT** (İnş.Müh.) Bu arkadaşımızın eşitlik konusu var. Esas münakaşa "hangi kuruluş bu işi yapsın" diye ortaya atıldı. Biz şu ana kadar 5 kuruluş ruhsat aldık, hiçbir engelle karşılaşmadık. Acaba yoksa birtakım teknik personel diye bir unsurlar birbirine girmişler. Sonra başkan intikal etmiş. O da durumun ortadan kalkması için yukarıya arz etmiş. Ben bunu ifade ettim.

▼ **SALONDAN-** İki rapor verdiyse olabilir.

▼ **SALONDAN-** Yani onlar kendi aralarında kavga çıkar-

mıřlar, sonuçta oraya götürmüřler.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Tabii, işi ne yaptığımı bilmiyorum; ama eminim ki o belediyeler de bu durumlara uyar. Niye uymasın ki?..

▼ **SALONDAN-** Yapı hangi rapor sonuçlarına göre yapılmış, hangisi sorumlu?

▼ **SALONDAN-** Her ikisini de istediler.

▼ **SALONDAN-** Yani birinde farklı, birinde farklı değer çıkmışsa kim sorumlu?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** 595 orada uygulanıyor değil mi? Yapı denetim kuruluşu da var. Sorumluluğu üstlenen bir kurum var. Niye hizmetle bu belediye böyle gelin güvey oluyor, neye hizmet etmeye alışıyor?"

▼ **SALONDAN-** "biz böyle istiyoruz" diyorlar, çıkıyorlar işin iinden.

▼ **SALONDAN-** Bölge İdare Mahkemesi var ayrıca.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Ama bir bildiği vardır. Arazi mi, arsa mı çok kötü acaba? Yoksa siz de mi göz yumuyorsunuz?

▼ **SALONDAN-** Ben belediyeci değilim.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Yani yapı denetim olarak?

▼ **SALONDAN-** Yapı denetim olarak biz kimseye göz yummuyoruz.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Belediyenin gerekçesini arıyoruz. Bakarsın olur. Batak, balık arazide hiçbir şey yokken "al, buyur" dersin. Adam tabii kabul etmez.

▼ **SALONDAN-** İşkenderun'u batak, balık kabul ediyorlar.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Oyle mi? Oranın jeoloji haritaları var mı? Plan raporu var mı? Jeolojik planı var mı?

▼ **SALONDAN-** Bir-iki metre efendim.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Sorumluluk alanı?..

▼ SALONDAN- Tabii.

▼ SALONDAN- Deniz yükselince kanalizasyonları su basıyor.

▼ HAKKI USTAÖMER- Bir şey var yani. İnsanların hassasiyeti boş değil. Ona göre o hassasiyete cevap vereceksiniz. Sağlam, teknik, neyse o olacak.

▼ SALONDAN- Jeofizik raporu istenmiş; ancak yeni sisteme göre iki rapor birden istenmesi gibi bir durum var.

▼ HAKKI USTAÖMER- İki raporu açar mısınız? Onu anlamadım. İki rapor nedir?

▼ SALONDAN- Bir jeoloji mühendisinden rapor istiyorlar, bir jeofizik mühendisinden ayrıca bir rapor istiyorlar.

▼ HAKKI USTAÖMER- "Jeoteknik rapor" diye tarif ettik. Bir tek rapor; jeoteknik rapor... Bunu kim düzenleyecek? İnşaat mühendisi, yetmezse jeoloji mühendisi, yetmezse jeofizik mühendisi. Üç tane, bu kadar. Üçü de devrede. İnşaat mühendisi hiçbir şekilde devre dışı değil. O ayar yapabilir, yeterli değilse jeoloji mühendisini çağırır -artı iki olur- bunlar da kendini kâfi görmezse bunlara jeofizik katılır. Raporu üç kişi verir; ama inşaatçı hiçbir zaman devre dışı değil. Temel sistemini kim seçecek, jeoloji mühendisi mi seçecek?

▼ SALONDAN- Ben yeterli olup olmadığını ...

▼ HAKKI USTAÖMER- Mühendisler. Kim karar verecek; oradaki mühendis karar verecek. Daha kimi arıyorsun. Devlet bu mühendislere niye diploma verdi?

▼ SALONDAN- Jeoloji mühendisi mi buna karar verecek?

▼ HAKKI USTAÖMER- İnşaat mühendisiyle bir araya gelir, jeofizik mühendisine "karar veremedik. Bir de şu ölçümleri yaptıralım" der. Emin olamazlar, kanaat getiremezler, çağırırlar, yaptırırlar. İki karar verecek.

▼ SADI SÜRENKÖK- En son jeofiziğe sorduklarına göre en iyi onlar biliyor herhalde?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Jeofiziğin işi başka. Orada sismik bir şeyler var. Ben de çok detayını bilmiyorum.

▼ **SADİ SÜRENKÖK-** Faruk bey bir şey söyleyecek, bir dakika müsaade edelim.

▼ **FARUK KÜRKLÜ** 2 Ağustos tarihli Afet İşleri Genel Müdürlüğünden çıkmış bir genelge var. Bu doğrultuda o üçlü raporla isteniyor.

▼ **SALONDAN-** 2 Eylül.

▼ **FARUK KÜRKLÜ** - Eylül değil, 2 Ağustos.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** "Bayındırlıkta çalışan bir mühendisin emekli olmasına bir-iki yıl kalmış olması sebebiyle, 2001 Temmuz ayı yerine emekli olduğu tarihe kadar uzmanlık belgesi alma hakkı tanınabilir mi?" deniliyor.

Şart şudur: 601 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin yayınlandığı 28 Haziran tarihine kadar -o tarih olacak- 12 yılını doldurmuş olan mühendis ve mimarlar bilfiil mühendislik ve mimarlık yapmış olduklarını kanıtlamak kaydıyla, imtihana girmeden, eğitime tabi tutulmadan uzmanlık belgesine sahip midir? Bu arkadaş durumunu böyle değerlendirsin. Bu emeklilik sonradan olsun, hiç önemli değil. 26 Haziran tarihine kadar 12 yıllık mühendis veya mimar olmuş olması lazım.

▼ **SALONDAN-** Uzmanlık süresiyle ilgili paralel bir soru: Biliyorsunuz 601 sayılı KHK var.

Meslekte 12 yıldan fazla geçmişi olan bir işveren var. Yanında çalışmış birisine belge verebiliyor değil mi? Yani 5 yıllık süre içerisinde, mezuniyetinden 5 yıl geçene kadar bir uzman mimar ya da mühendisin yanında çalışmasını öngörüyor. Burada bir tartışma var. Uzmanlık belgesini almamış bir mimar ve diyelim ki 18 senelik bir meslek yaşantısı var. Yanında çalışan insana "benim yanımda çalışmıştır. Evet ben şahidim" demesi için illa ki bu uzmanlık belgesini alması gerekiyor mu?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Öyle bir belge getirmesi şart. ..

▼ **SALONDAN-** 18 yıllık tecrübe sahibi bir mimarın ya da mühendisin yanında çalışıyor; ama o meslektaşımız uzman belgesi almıyor.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bakın, burada uzman mühendis ve mimarın yanında çalışma şartı geldi.

Dediğini anladım "o adam uzman değil, deneyimli mühendis. Herhangi bir proje müellifliği yapıyor; ama uzmanlık belgesi yok" diyorsun. Olmuyor; yani o yeni mühendistir, onun yanında çalıştı mı hak kazanamıyor. Uzman mühendis ve mimar belgesi almış bir kişinin yanında çalışma şartı var.

▼ **SALONDAN-** Önce mi alacak, sonra mı alacak belgeyi? Bakın, bu tartışılıyor ve bazı meslektaşlar arasında ciddi bir tartışma konusu. 17 yıllık bir meslektaşımız, çalışma hayatını tamamlamış, bu koşulları yerine getirmiş bir meslektaşımızın yanında 5 yıldır çalışan bir meslektaşımız ayrılmak istediğinde o belgeyi alacak değil mi? Öyle anlıyorum.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Şöyle bir istisna var; onu söyleyeyim de. Belki soruna cevap vereceğim. Bu 601 yayınlanmadan önce mezun olmuş mühendis ve mimarlarımız var. Bunlarda mühendis ve mimarın yanında çalışma şartı yok. 601'in yayımlandığı tarihten önce diploma almış mühendis ve mimarlar için. Yeni mezunlar... Uzman mühendis, mimar ortada yok. Sen o adamdan o şartı arayabilir misin? Kişi 5 yıllık. İmtihana girecek. Yahut 4 yıllık, 1 yıl daha çalışacak. Onlardan o muafiyeti getirdik. Pardon, 5 yıllıklara bu muafiyeti getirdik. Onlardan, senin dediğin gibi 18 yıllık arkadaşımızın yanında çalışmış olması yeterli olacaktır. Dediğimi anladın mı? O arkadaşım o uzmanlık belgesi olmasın. Tamam, 18 yıllık arkadaş uzman değil, tamam mı? 5 yıllıklar için onun yanında çalışmış olması yeterli olacak.

▼ **SALONDAN-** Benim yanımda 3 seneden beri çalışan bir mimar arkadaşımız varsa, ben 14 yıllık bir uzman mimar-

sam; yani bu belgeyi alabilecek nitelikte bir mimarsam, bu yanımda çalışan insan benim yanımda kaç yıl staj görmüş sayılabilir?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** O arkadaşımız uzman mühendis ve mimar aranmaksızın 5 yılını dolduracak bir kere.

▼ **SALONDAN-** Ben ona benim yanımda çalıştığına dair iki yıllık mı belge vereceğim? 0

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Daha çalışacak.

▼ **SALONDAN-** Ama benim uzmanlık belgesi almak şartı?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Yok, yok, onlar için yok.

Bakın, bu konuda yönetmelik yayımlanıyor. Bu yetkiyle de tamamen odalara verilmiş. Bu odalar da belirli bir düzenlemeler yapacak, çok detaylı düzenlemeler yapacak. Uzman mühendis, mimar işini olduğu gibi odalara bıraktık, bütün yetkiler onların. Bu düzenlemeleri onlar yapacak.

▼ **SALONDAN-** Madem odalara bu kadar güveniyorsunuz, mesela, yapı denetim firmalarının ... Hiç olmazsa şu son genelgedeki o bir paragrafı çıkartan bir genelge daha yayımlamaz mısınız?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Hangisini?

▼ **SALONDAN-** Mesleki denetim zorunlu değildir maddesinin.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Biraz sabret kardeşim. 15 gün içinde genelge değiştirilir mi? Değiştireceğiz.

▼ **SALONDAN-** Yapı denetim firmaları az önce bu alacaklara ait asgari ücretin nasıl kırıldığını, pazarlıklar edildiğini de söylediler. Siz de onu engelleyeceğinizi, hatta şifahi olarak da gözle görerek engelleyip, onları denetimden men edebileceğinizi söylediniz. Şimdiye kadar mimarlar, mühendisler arasında da bu konular çok tartışılmıştır ve fiyatlar kırılmıştır. Belki de demin, başında söylediğiniz müteahhitten maaş alan meslek-

taşlarımız pozisyonunda belki genç meslektaşlarımız vardır.

Ben başka bir konuyu soracağım: Yapı denetim firmalarının içerisinde odaların denetimlerinin artık gerekmediğine dair söylentiler yayılmakta. Bunu engelleyen bir genelge yayınlayamaz mısınız?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Neyi engelledik baba yahu? Bu il yapı denetim komisyonlarında varsınız, üst komisyonda varsınız; nereden dışlanmış. Uzman mühendisin defterinin sen düreceksin, benimle hiçbir ilgisi yok. Onun belgesini veren sen, alan sen. Kim, neye müdahale etmiş? Bunları siz yapacaksınız. Bunu kim diyor?

▼ **SALONDAN-** Duymak istedim Başkan.

▼ **SADİ SÜRENKÖK-** Arkadaşlar, 3030 sayılı Yasa dışında kalan, Adana'nın içinde, Adana'nın Büyükşehir belediyesinin yayınladığı İmar Kanununun Yönetmeliği geçerli. Bu zaten yönetmelikte var. Biz de özellikle yapı denetimiyle ilgili şirket kuran arkadaşlara anlattık Genelgeler yönetmeliğin üstünde olamaz

▼ **OZAN V. TÜZÜN (Mimar)-** Mimarlar Odasının verdiği bu belgenin altında da Mimarlar Odasının yönetmeliklerine uygun davranacaklarına dair yazılar vardır. Ben de biliyorum, ben zaten kendi meslektaşlarımdan da böyle bir şeyi ummuyorum; ama böyle bir şeyler duyuyorum.

▼ **SADİ SÜRENKÖK-** İnşaat mühendislerine güveniyoruz. Mimarları da siz ayarlayın. (Gülüşmeler) Veyis bir soru soracak. Sanırım çok önemli.

▼ **VEYİS ÖZCAN-** Yeni mezun olan inşaat mühendisinin bu uzmanlık sertifikası alması için sınava girmesi gerekiyor. İki sene proje bürosunda uzman mühendis veya mimar gözetiminde üstelik şantiyede var

▼ **VEYİS ÖZCAN-** Bu süre biraz fazla değil mi? Sınavla yaparsanız 5 sene fazla değil mi?

▼ **SADİ SÜRENKÖK**- Mastır yapanlar daha önce soruyordu, mastır yapanların bu mastır süresi 5 yıllık deneyim sürecine sayılacak mı?

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Mastır yapanlar aynen mesleği icra ediyor sayılacaktır. 5 yıl hiç uzun bir süre değil. Kendimden biliyorum kardeşim yahu, ben 2-3 sene sonra proje okuma-ya başladım. Cahil bir adam da değilim; yani fena bir mühendis de değilim. 5 yıldan sonra böyle bir şeyler yapmaya başladık.

▼ **SALONDAN**- Sınav yapmıyor musun?

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Sınav yapacağız. Sınavda ne soracaksın kardeşim? Bir deneyim kazandırıyoruz "mühendislikle pratiği birleştir" diyoruz. 5 sene çok uzun bir süre değil. Bu Amerika'da böyle, Amerika'nın birçok eyaletinde bu 5 yıl, bazı yerlerde 2 yıl.

▼ **SALONDAN**- 3 yıl da var.

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Çoğunda 5 yıldır. 5 yıl gerçekten uzun bir süre değil. Pratiği öğrenmek gerçekten kolay değil; ben de o devreleri yaşadım.

▼ **SALONDAN**- "Tecrübe sınavla olmaz" diyor.

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Tabii, sınav semboliktir; yani çok detaydır, esas formasyonu kazanmak önemli.

▼ **SADİ SÜRENKÖK**- Arkadaşlar, bayağı uzun süre oldu toplantıya başlayalı. Hakkı bey de sanıyorum yorulmaya başladı. Eğer müsaade ederseniz kısaca şunları da geçelim. Az sorumuz kaldı, bir an önce toparlayalım.

▼ **HAKKI USTAÖMER**- "Yapı denetim proje üretimi konusunda uzmanlık belgesi, yapı denetim kuruluşu kanunda inşaat kontrol ve proje kontrol olarak aynı anda yer alabilir mi?" deniliyor.

▼ **SADİ SÜRENKÖK**- Aydın, bu soruyu biraz açar mısın?

▼ **AYDIN TABAKAN** (İnş. Müh.)- Proje üretimi ve yapı

denetimi belgesi alan mühendis...

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Yok, yok anladım; yani hem proje denetim, hem de yapı denetimi konusunda uzmanlık belgen var. İkisinden birini kesin olarak tercih edeceksin.

▼ **AYDIN TABAKAN** (İnş. Müh.)- Osmaniye pilot iller arasında görülmemektedir. Osmaniye Adana'ya bağlı olarak mı düşünüldü veya 595 sayılı KHK kapsamı dışında mı kabul edilmekte?" deniliyor.

▼ **SALONDAN-** Osmaniye bağlı.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Osmaniye'ye gitmeden Düzce var. Düzce daha sonra oldu. Onu aldık, Osmaniye'yi almadık.

▼ **SALONDAN-** Osmaniye birinci derece deprem bölgesi olduğu için...

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Ne birinci derece yerler var. Burada aslında 27 çok şey oldu, ipin ucu kaçtı; biz buna 12 ille başladık. 27 il pilot olur mu? Onun için, haftalardır Evliya Çelebi gibi yollara düşmüşüz. 27 ili çok görüyoruz gerçekten. Şimdi buna 12 ille başladık. Adam Kütahya'dan geldi "bizi de al" alsan bir türlü, almasan bir türlü. Bize dedi ya "milletvekili bakanı filan işte "Zonguldak'ı al, Bartın'ı al" diyor. Adam bakan "yok" diyemiyorsun. Bir de oralar birinci derece deprem bölgeleri. Böyle bir talep geldiği zaman "yok" dedi mi, Allah muhafaza bir deprem olsa "bu adamlar bunu istemişti, biz onu almadık" onun için bu talepleri hiç geri çevirmedik. Adana'da da böyle talep var. Adana'dan "girsin" diye çok ısrarlı talep var. Osmaniye'den hiç olmadı. Bakın, samimi söylüyorum, hiç böyle bir talep gelmedi. İstese koymaz mıydık, kim ona "yok" diyebilirdi? İstemedi, girmedi.

Arkadaşlar, bu 12 il çıka çıka gitti 27 ile dayandı, bizi perişan etti. Bizi çok yoruyor. 27 il, Türkiye'nin yüzde 51'i. Geriye yarısından daha azı kaldı.

▼ **BAHADIR ACUNER** (İnş.Müh.)- Başkanım beni çok

düşündürdü. Ben haritanın üstünde işaretledim. hangi parametreyle bu 27 il seçilmiştir diye çok uğraştım.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bizim esas parametremiz şu idi, şöyle hareket: Madem onu öğrenmek istiyorsun "fazlalık birinci derece riskli bölgeler olsun" dedik. Mesela İstanbul, Bursa, İzmir kesinlikle dışarıda kalmaması istedik "ondan sonra deprem riski çok yüksek olan yerler olsun" dedik. Bir de "deprem riski çok az olan yerlerden birkaç tane olsun" dedik. Bakın, orada Trabzon, Antalya falan vardı; hiç depremle ilgisi yok. Bu sigortacılarla pazarlık yaparken bunlar da bizi çok bağırttılar. Hep riskli bölgeleri koyunca zaten işe soğuk bakıyorlar "riski biraz daha yayalım" dedik. Deprem riski düşük bölgeleri de o şekilde aldık, Konya değil de onun yerine Antalya girdi. Tabii buna paralel olarak bir de yapılaşmanın yoğun olduğu yerler hem böyle, hem de yapılaşma -mesela Antalya- hem deprem bölgesi dışında, hem de yapılaşma yoğun, geliri fazla anlamı mı? Onu sigortacıları tavlama için yaptık, o da bir işe yapamadı. (Gülüşmeler) 6 ay erteledik, yine adamlar bize bir türlü inanmıyor "mühendisler yapı yapamaz" diyor; bu utanç vericidir. Öyle dediler "Bu mühendislerin yaptığı binalar, size inanmıyoruz" dediler. Bu kadar katı insanlar.

Bakıyorsunuz, mevcut yapıları sigorta ediyorlar. Orada acayip bir mantık var. Ne idüğü belirsiz binayı bu adam bir gazete fiyatına sigorta ediyor, öyle değil mi? O yapıyor. Öbür tarafta bu binayı bir orduyla denetlemişiz. Kişi buna yanaşmıyor.

▼ **SALONDAN-** Yurtiçinde problem yok da...

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Ona geleceğim. İlk baştaki tartışmalarımız böyle. Saç saça baş başa, bize nasıl hakaret ediyorlar "beceremezsiniz, belli işte, yıkıldı her taraf" diyor. İşten baştan böyleydi; bunu demek istiyorum.

Sonra çok münakaşalar, toplantılar falan. Bu bizimkileri ik-

na ettim. Benim yanımda Sigorta Genel Müdürlüğünün bir yazısı var. Olayı o kadar güzel müdafaa ediyor ki. Sanki bizler ön plana geçtik. Öyle bir ikna ettik onları, Sigortacılık Genel Müdürlüğüne. Bizim şirketleri ikna ettik; ama bu sigorta şirketlerini sigorta eden veya reasüre eden yabancı şirketlere bir türlü kafası basmıyor; problem orada. Türkiye aşıldı, onları ikna etme konusu var. Zaten bu 6 aylık süreyi onun için tanıdık. Amerikan firmaları bu işe biraz daha yatkın, deprem olayını onlar daha çok biliyorlar. Bu 6 ayı bekleyeceğiz. Bu yabancı reasürans şirketleriyle görüşmeler devam ediyor. Eğer onları ikna edebilirsek 6 ay sonra sigorta işlemeye başlayacak. Edemezsen bir 6 ay daha erteleyeceğiz; başka çaremiz yok, ikna edene kadar uğraşacağız.

▼ **SALONDAN-** Sayın Başkanım sigorta şirketleri yapı denetimlerinin yaptığı işlere de ayrıca müdahale edecekler mi, bunlarını sokacaklar mı?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** O sigorta olayına, devrede olmadığı için hiç değinmiyorum. 3 yıl zorunlu sigorta var; yani herhangi bir şirketi sigorta etme mecburiyeti var. Sigorta şirketi "ben yapmam" diyemez, aynı trafik sigortasındaki gibi. 3 yıl sonra bu kanun yayınlandıktan sonra. Bu 6 ay ertelendi herhalde 6 ay ilave olundu.

▼ **SALONDAN-** Yani bina bitmediği zaman mı, 3 yılı aşarsa; onu mu demek istiyorsunuz?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Hayır. Kanun yayınlandıktan 3 yıl sonra sigorta şirketleri yapı denetim şirketlerini sigorta yapmamakta serbesttir; ama yapı denetiminin sigorta yapma zorunluluğu var. Bu ne demek biliyor musun; sigorta şirketi seni sigorta etmedi mi senin işin bitti. İş yapamıyorsun, işin bitti.

İkinci bir denetim ayağı geliyor. Yapı denetim şirketlerinin üzerine ikinci bir denetim ayağı geliyor. Bu sigorta sistemi eğer

devam ederse, hayata geçerse böyle işleyecek. "3 yıl" dememizin sebebi, ilk başta kimse kimseyi tanımıyor "bunu zorunlu kiralım" dedik. Bu 3 yılda bu şirketlerin ne olduğu ortaya çıkar. Ondan sonra sigorta şirketi seçsin, seçime gidiliyor; yani burada böyle bir sistem var. Bu basit değil, bu işe çok kafa yorduk. Bu şirketler bu işi başarmak mecburiyetinde, yoksa yaşamaları mümkün değil. Hepsi ölürse sistemle beraber ölür gider. İnşallah sağlamlar, o güzide şirketler ayakta kalacak. Bu ülkenin insanlarını ölümden kurtaracağız. Depremde ölmek kader değil, binalar insanları öldürür. Şu deprem seni sallarsa, sallarsa, en çok yere düşersin, ayağa kalkarsın. Bizim yaptığımız binalar insanı öldürür. Mühendisler bu sayede onurunu kurtaracaklar.

▼ **SALONDAN-** Ben bir husus sormak istiyorum. Bu yasanın ilan edilmesiyle uygulanması arasındaki sürede muazzam şekilde proje çalışmaları yapıldı ve bunların bir kısmı uygulamaya geçti, geçecek olanlar da var ve bunların hepsi eski yasa; yani TUS uygulamasına tabi olacaklar. Biz bunu, bu durumda kendi kaderine mi terk etmiş oluyoruz. Bu yoğun inşaatları kendi haline mi bırakmış oluyoruz?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Aslında bırakmıyoruz. O da var da... Madem sordunuz izah edeyim. Bir geçiş dönemi... Biz ileriye dönük bakıyoruz; yani depremden sonra ileriye dönük tek tedbir budur. Bir sürü yasalar çıktı, önlemler falan. İleriye dönük tek yasa bu 595'tir. Gerisine bakacak halimiz yok arkadaşlar. Bir şartla, bakacağız; ama nasıl bakacağız "biz ileriye kurtaralım" dedik. Artık bir adım atılmalıydı. Bu düzensizlik, bu sorumsuzluk, bu karmaşa niçin böyle gidecek?.. Buna "dur" dedik. Çocuklarımız ve torunlarımız inşallah huzur içerisinde oturacağı binalara kavuşacaklar.

Mevcutlar?... Türkiye'de şu anda depreme maruz 10 milyon bina var. Bunların içerisinde 65 milyon insan yaşıyor. İşte bunlar kader kurbanları.

"Yapacak bir şey yok mu" dediniz. Yapacak şey var. Yapı denetim kuruluşlarına aynı zamanda mevcut yapıların güçlendirme işini tarif ettik; burada var. Bu devletten beklenirse mümkün değil. Yalnız İstanbul'da yapıları güçlendirme için 20 ile 30 milyar dolar paraya ihtiyaç var. Bir de Türkiye'yi düşünün, buna devletin destek vermesi hiçbir şekilde mümkün değil; ama ne olur?.. Aklım ermiyor, adamın 50-60 milyarlık binası var, ortalama bir daireye düşen bedel -bunun etüdünü yaptırдық- 5-10 milyar arasında. Çok yüksekse 3 milyara da düşebilir. Bu insanlar bu kadar bir paradan sakınıyor. 50-60 milyarlık bir servet mal, aklım, mantığım almıyor.

▼ **SALONDAN-** Güçlendirme mecburiyeti koyamaz mıyız?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Sen insana mecburen "git güçlendirme yap" diyemezsin ki, böyle bir şey yok; nasıl dersin?

▼ **SALONDAN-** Satışlarda sigorta zorunluluğu getiriyor-sun.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** O zorunlu deprem sigortası, o vergi. Onun bu işlerle ilgisi yok. O zorunlu deprem sigortasını vatandaştan toplayacaksın, Türkiye de yıkılan yere vereceksin; başka bir şey yok ki. Orada mal güvenliği var, can güvenliği...

▼ **SALONDAN-** Ona benzer bir uygulama söz konusu olmaz mı? Yani güçlendirme zorunluluğu gibi veya onu vurgulandırarak.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Böyle bir yasal zorunluluk getirilemez. Ben öyle biliyorum. Aramızda hukukçu arkadaş var mı? Bir insana zorla "binanı takviye ettireceksin" diyemezsin.

▼ **YUSUF TEK-** Sayın Başkan, bağlantılı bir soru istiyorum. Örneğin Erzincan depreminden sonra güçlendirme projesi yapılan binaların tamamı, daha sonraki depremde yakıldı. 17 Ağustos depreminden sonraki ...

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Hangi deprem?

▼ **YUSUF TEK-** 92, Erzincan depremi. Orada devlet hastanesi falan, binalar daha sonra yıkıldı.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** 83 depreminde mi? Onlar güçlendirme değildi, sıvamaydı.

▼ **YUSUF TEK-** 17 Ağustos sonra sonrası 12 Kasım'da Ortadoğu Teknik Üniversitesinin yapmış olduğu Ziraat Bankası güçlendirme projesi yıkıldı.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Nerede?

▼ **YUSUF TEK-** Düzce'de. Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nin yapmış olduğu güçlendirme yıkıldı. Ben TMMOB'nin Genel Sekreteriydim.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Hiç sanmıyorum. ODTÜ bu işte çok deneyimli bir üniversite. İlk defa sizden duyuyorum.

▼ **YUSUF TEK-** Sözümlü bitirebilir miyim Sayın Başkanım. Mühendislerin güçlendirme projeleri yapmaları gerektiği ve örgütte herkese duyuruldu. Türk Mimar Mühendis Odaları Birliği sonra bunu duyurmadı mı herkese? Güçlendirme projelerinin doğru olmadığı anlamında çalışmalarını duyurmadı mı; duyurdu.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Ne dedi?

▼ **SALONDAN-** "Güçlendirme projelerini yapmayın"

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Güçlendirme projelerini yapmayın mı...

▼ **YUSUF TEK-** Bir-iki bağlantılı soru sormak istiyorum. Refah Partisinin dava açmasıyla ilgili olarak biraz önce "bu yasa iptal edilirse tekrar yasalaşma söz konusu" dediniz. 10 Temmuz'dan 15 Eylül'e verdiğini söyleyen binlerce ruhsat ağını ve bunlar 5 yıllık süre içerisinde yapılacak. Yasa iptal edilirse, inşaat ruhsatları için tekrar örneğin 3-5 ay gibi bir süre verecek misiniz?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bakalım, ne olacak. İnşallah

öyle bir durumla karşı karşıya kalmayız; ama kalırsak düzenlemek durumunda kalacağız.

Yalnız bir konuyu söyleyeyim; Orta Doğu Teknik Üniversitesinin güçlendirme yaptığı binalar yıkılmadı. Bakanlıkça da yıkılan binaları ben biliyorum. Orada PM belgeli firmalar epoksiyle güçlendirme yaptı. Böyle bir şey var mı; epoksiyle güçlendirme mi olur. Epoksi iyileştirir; yani eski haline getirir. En çok yaptığı eski haline getirir. O kesit zayıfsa o depreme dayanıklı değil, o kesin olarak bir daha kırılacak demektir. Düzce'de bu binalar yıkıldı.

Ben ODTÜ ile çalıştım. Erzincan'da bize fevkalade güçlendirme yaptılar ve bu iş zor bu iş de değil. Siz de yaşadınız, Adanalılar biliyorlar güçlendirme işini.

▼ **SALONDAN-** Urartu Oteli güçlendirilmedi.

▼ **YUSUF TEK-** Urartu Oteli, Belediye Sarayı...

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Onlarda güçlendirme yapılmamış. Yapılmış mı? Ben oradaydım, gördüm, orada çalıştım. Selimoğlu İşhanını sıvadılar, 83 depreminden sonra hep sıvandı. Ne güçlendirmesi, orada güçlendirme yapılan bina var. Fatih Lisesinin 4 katlı yurt binası. Binaya dışarıdan bakıyorsun; bina yıkıldı, yıkılıyor. Müteahhit binayı berbat yapmış. Ben o gece "eyvah! Burada 400 tane çocuk gitti dedim" Bizim evimize de çok yakın. Resmî arabayla yanından geçiyoruz. Bu bina dimdik ayakta; hayret ettim "bu bina ayakta. İlk işim bu binaya bakmak olacak" dedim. Gittim, baktım, binada bir tek çatlak yok. Yalnızca o iki baştaki kalkan duvarlar düşmüş "bu berbat bir bina. Bu nasıl böyle ayakta duruyor" "83 yılında buna mantolama ve güçlendirme yaptık" dedi. Binada çatlak yok.

▼ **SALONDAN-** Ya zemin?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Erzincan'ın çok homojen bir zemini var; yani zeminde problemiz yok.

▼ **SALONDAN-** Ben yan yatmış gibi algıladım. Piza Ku-

lesi gibi mi? Yani kolanlar kırılmamış mı?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Hayır, hayır. Binanın dışından görünüşü çok kötü, hırpani yapılmış. Bina geldi, geliyor; öyle bir görüntüsü var.

▼ **SALONDAN-** Binanın yıkılması ya da hasar görmesi için -kimin yaptığı çok önemli değil- birçok olumsuz koşulun bir arada gerçekleşmesi gerekiyor. Sağlam olması bu koşullardan biri; yani betonarmesinin sağlam olması bir koşuldur. Diğer şartlar gerçekleşir, bu bina hasar görebilir. Ben bu taştırmalara ek olsun diye söyledim.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Yani "güçlendirme yetmez" mi diyorsun?

▼ **SALONDAN-** Yetmeyebilir. Yapının periyodu, yapının karakteri de önemlidir.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bina depremi yemiş, sana arızasını gösteriyor.

▼ **SALONDAN-** Hayır, o zaman Kobe'deki deprem o kadar hasar vermezdi.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Neyse bu detaylara girmeyelim.

▼ **NEBİL YENGÜNER (İnş.Müh.)-** Eski sistemde TUS ücretini müteahhit öderdi, yeni sistemde aynı müteahhit denetim ücretini ödeyecek mi?" deniliyor.

Yapı denetim şirketindeki arkadaşlarım burada. Allah aşkına bu müteahhitleri muhatap almayın. Bizim müteahhitle işimiz yok, müteahhit artık karşı taraf, denetlenecek tabii. Yap-Sat'çılar var. Yap-Sat'çı gitsin, öyle yapsın pazarlığını. Yüzde 50 isteyinceye kadar yüzde 40 istesin, öbürünü de eğer yanına parası yoksa nakit alsın. Yapı sahibi bu anlaşmayı yapsın. Bakın, arkadaşlar bunu Ankara'da yapıyorlar. Yapı sahiplerini çağırıyorlar, ona konuşuyorlar "arkadaş, benim şirketim sana hizmet verecek, senin için varım, bütün hizmet sana. Bu parayı senden alacağım, her türlü şeyi senin için yapacağım" müteah-

hit "tamam, anlaştık" tabii, o da işi yapacak, o da gâvur değil. İş yapacak; ama ben onu denetleyeceğim, hata yaptığı yerde ona göz açtırmayacağım. Yapı sahibi bu bilince erişmeli. Kişi bilmiyor "bu yapı denetimdir, acaba o da müteahhit gibi mi" kişi ne olduğunu bilmiyor; bu kimdir, nereden çıktı, bu nedir; bilmiyor. Yapı denetim şirketleri yapı sahiplerini çağırıp bunları bilinçlendirmesi, bunu bu insanlara anlatması lazım. Onun için müteahhitle alışverişimiz bitmiştir.

Bakın, yönetmelikte "kesinlikle vekil olamaz" dedik. Yapı müteahhidi yapı sahibinin vekili olamaz. O bizim denetlediğimiz bir kişidir, bir kurumdur. O ayrı, biz ayrı. Onun için, lütfen müteahhitlerle alışverişe girmeyin.

▼ **BURAK BİLİR** (Mimar)- Çelik konstrüksiyon yapılar da yeterliliği bulunmayan teknik uzmanların (A) sınıfı yüksek yapılarda uzman kontrollü görevini yerine getirebileceğini düşünün mü?" deniliyor.

Burak Bilir arkadaşım hangi şirketten bahsediyor?

▼ **SADİ SÜRENKÖK**- Burak Bilir arkadaşımız burada mı?

▼ **BURAK BİLİR** (Mimar)- Çelik yapılarda normal yapı denetimle ilgili uzmanlık belgesi alan arkadaşlar. Çelik konusunda uzman değilse böyle bir denetim yapabilir mi?" deniliyor.

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Çelikten anlamıyorsa kişinin ne işi var; yani böyle bir şey olur mu?

Ben demin "bu (A) şirketlerini niye tarif ettik" dedim. Bu şirketler bütün bunları istihdam edecek. Bu gibi yapıları yapacak olan şirketlerin bu organizasyona sahip olması lazım. Bu iş kolay değil, şakası da yok. Bu insan onun sorumluluğunu üstleniyor. Düşünün, çeliği hiç bilmeyen bir inşaat mühendisi, statiker gidecek, çelik yapıya imza atacak; bu deliliktir, bilemiyorum başka izahını.

▼ **SALONDAN-** Zeminde de aynı şeyleri getiriyorsunuz.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Zemini söyledim.

▼ **SALONDAN-** Bu durumda yapı denetim şirketi bir uzman firmadan yararlanabilir mi?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Hayır.

▼ **SALONDAN-** Örneğin, üniversitelerden

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Yok, yok, kesinlikle olmaz. Niye olmaz? Sözleşmeli veya ortak firmanın adamı olması lazım; çünkü şirketi bağlıyor. O hizmeti, verilse de satın alamazsın, dediğimi anladın mı? Hemen gidiyorsun "bu hizmeti jeoloji mühendisinden yahut da bir çelik mühendisinden bu hizmeti..." alamazsın. Ona nasıl sorumluluk yükleyeceksin; firmanın elemanı değil? O insan sorumluluk alıyor, uzman olmak mecburiyetinde; uzman mühendis ve firmanın elemanı olması gerekiyor.

"1971 yılında 3 katlı bina inşaatı ruhsatı alındı. Binanın zemin katı yapılmış, diğer katlar ruhsat alınma aşamasına gelmiş" deniliyor.

▼ **SALONDAN-** Yani 5 yılı geçmiş. Diğer katlara ruhsat alamadığından...

▼ **SADİ SÜRENKÖK-** Yapı denetimiyle ilgili bir firmayla anlaşılmış.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** "İmar üç katlı. Bir katını yapmış, 5 yılı geçmiş, yeniden ruhsat alacak, yapı denetimine tabi midir" deniliyor. Yapı denetimine tabidir.

Arkadaşlar, son soru: "70 dairelik bir proje ve ruhsat bedeli 45 milyar TL. Yapı denetim şirketleri bunu 3 taksitte talep ediyor. -Belki de denetleme; doğru- Faraza 3 ayda ödedik. 1 yıl sonra yapı denetim şirketiyle ihtilaf çıktı" deniliyor.

Bakın, yapı denetim şirketi, hizmet bitmeden ona bedeli ödemiyor. Peşin para kaptırmak yok, peşin almıyor. O işin denetimi bitecek ki o parayı alacak. Para kaptırmıyoruz. Adam

ayrıldığı zaman onunla bir hesap keseriz. Alacağı varsa -ki mutlaka vardır; çünkü iş yapmıştır- o noktada kesilir, parası ödenir, haydi güle güle. Bir de orada diğer paran kalır senin; yani böyle bir tehlike söz konusu değil.

▼ **SADİ SÜRENKÖK**- Arkadaşlar sorular bitti. Başka sorusu olan arkadaşlar varsa soruları alalım. Bir de ben bir hususu sormak istiyorum. Bayındırlıktan arkadaşlarımız da burada. Bu yapı denetim şirketlerinin il, ilçe denetim komisyonlarının çalışması nasıl olacak. Bunlarla ilgili olarak henüz hazırlıklara başlamadı. Bunları yetki, görev ve sorumlulukları nelerdir? Ben birebirken sordum; ama arkadaşlarımız da özellikle duysun istiyorum.

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Arkadaşlar, bu il ve ilçe yapı denetim komisyonlarının belli başlı iki tane asli görevi var. Bir tanesi "yapı sorumluları" diye tarif ettiğimiz yapı müteahhidi, şantiye şefi, proje müellifi ve yapı denetim kuruluşları arasında meydana gelecek olan ihtilafları mahallinde çözüme kavuşturmak. Bunlar arasında herhangi bir problem meydana gelirse, bunu çözüme kavuşturacak. Eğer il veya ilçe komisyonu, kendisini bu konuda yeterli görmüyorsa, Yapı Denetimi Üst Komisyonundan yardım isteyecek, oradan görüş isteyecek, gelen görüşe göre meseleyi çözmeye çalışacak. Demek ki onların süreleri var; yani bunlar böyle uzamayacak. Bunların hepsi süreye bağlı. Ona süre koyduk ki kişinin işi kalmasın. Bunlar birbiriyle kavga etmeye başladı. Bekle ki inşaat yapılacak.

İkinci önemli görevleri, bu yapı sorumlularını sicillerini tutmak. Demin tarif ettiğimi yapı sorumlularının; müteahhidin, proje müellifinin, yapı denetim kuruluşunda görev alan sorumlu uzman mühendis ve mimarların deniliyor. Bakın, dikkat edin öbürlerinin değil. Yalnız uzman mühendis ve mimar, sorumlu uzman mühendis ve mimarlar. Bir de yapı müteahhidi sicillerini tutacaklar, bu sicilleri ilgili meslek odalarına gönderecekler.

Müteahhidinkini bağı olduğu ticaret odasına, mühendislerinki de bağı olduğu meslek odalarına; inşaat, makine, mimar, jeoloji neyse. O odalara gönderecek: belli başlı görevleri bu. Yapı denetim komisyonlarının belli başlı görevlerinden iki tane ana, esas görevi bu. Bunun haricinde, tabii bu yapı denetim komisyonları zaman zaman inşaatları nasıl yapıyor, ne safhada; böyle çok sık olmamak kaydıyla... Sondaj usulü.

Gidip herhangi bir yapı denetim kuruluşunda şunu da yapabilir: Şu inşaatın statik projesini çıkar bakayım; bunu yapabilir, sondajlama usulü. Yapı denetim komisyonları bu yetkiye sahiptir. Oraya gidersen, bu projeye doğru dürüst bakmış mı, projeyi incelemiş mi; çünkü tasdik etmiş. Yapmış olduğu inşaatı gidilir. Vakti varsa, il yapı denetim komisyonların böyle iyi niyetli çabaları olduğunu, birçok ilde gördüm. Burada da aynı iyi niyet var. Bu gibi vakit ayırabilir de böyle sondajlama usulü bu şirketlerin ne yapıp, yapmadığını gözetlemelerinde çok büyük fayda vardır; ama mecbur da değildir.

▼ **SADİ SÜRENKÖK**- Sormak istediğim şu: Bu denetim firmalarının zamanı gelip de bu işler oturduktan sonra, tek başına, yalnızca yukarıdan bürokratik denetleme yapamayacağı açık. Bu işin gidip yerinde denetlenmesi de zaman zaman gerekiyor. Bunu için de il, ilçe denetim kuruluşlarının; ya da üst denetim komisyonlarının ayrı bir sekreteryası; çünkü gelen bilgilerin de toplanması için bilgisayar, bir mekân ve gerektiğinde de "örneğin, Tufanbeyli'de, örneğin Feke'de, örneğin Saimbeyli'de yapılan bir binayı kontrol et" diyebilecek bir teknik elemanı olmalı ve aracı da olmalı. Bunlar olmadan Tufanbeyli'deki adam "nasıl olsa beni kimse denetlemeyecek, ben yine bildiğim usuldü yapayım, ben şu parayı alayım, cebime koyayım" mantığı gelişecektir; korkumuz bu.

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Yapı denetim kuruluşlarından böyle bir şey beklemiyoruz; çünkü çok sorunlu kurumlar. Biz

bunların üzerinde onun için çok etkili bir denetim koymadık. Zaten sorumluluk vermişsin; o adama güvenilir. Bu mühendislere güvenlik yolu açıldı. Bu işi ya yaparlar, bu insanları kırtarırlar yahut da eski düzen şeklinde gider. Ondan sonra bu damgayla yarışırız. Bu, şirketlerin yapacağı işe bağlı; bu işi ya batırırınız arkadaşlar yahut da bu ülkeyi birlikte batırırız.

▼ **SALONDAN-** Birlikte batarız.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Birlikte batarız tabii, hiç şakası yok yahut da şu mühendislik onurunu kırtarırsınız. Şu Arap ülkeleri kadar olamadık, Arap ülkelerinde bile bu düzensizlik yok. Numune alınıyor, betonlar deniyor, bilmem ne yapılıyor. Bizde niye yapılmıyor, neyimiz eksik arkadaşlar. Bunların bu ülkede yapılması gerekir diye düşünüyorum ve bunu bu arkadaşlarım yapacak; ben buna inanıyorum.

▼ **SALONDAN-** Üç tane sorum var. Çok kısa kısa sorayım. Tescilli binaların yapı denetimleri nasıl yapılacak, nasıl bir öngörü var?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Ne tescili bunlar?

▼ **SALONDAN-** SİT alanlarındaki tarihi binalar

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Onların kimi vakıflara bağlı, kimi özel şahıslara bağlı. Özel şahıslara bağlı olan bütün yapılaşma, ruhsata bağlı yapılaşma yapı denetimine tabidir. Restorasyonu ne dersen de, yapı denetimine tabi, ruhsata bağlı. Esaslı tadiller, restorasyonlar her türlü hususlar ruhsata bağlı. Eğer özel yapılaşma olursa yapı denetimine tabi.

▼ **SALONDAN-** O zaman projeleri Tabiat Varlıklarını Koruma Kurullarından geçiyor.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Gayet tabii. Bu yandan denetleme projesi TEAŞ'tan geçiyor. Fark etmez; o da oradan geçiyor.

▼ **MÜJGAN DUMAN (Mimar)-** O yapılara has konuşacağım. Projeyi yapanın denetleme hakkı yok. Denetim şirketi de;

ama restoresi yapılacak olan binalar çok özel yapılardır. Bunu kendi aranızda tartışsanız da proje müelliflerinin denetimi orada sağlansa, bana göre çok daha iyi olur; çünkü özellik isteyen konulardır ve onların projelerini zaten öyle her önüne gelene de yaptırmazlar; o konu çok önemli.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Buna mani hiçbir hal yok. Ben bunu mimar arkadaşlarla çok tartıştım; buna mani hiçbir hal yok.

Bakın, yapı sahibi çok hassas ise, bu konuda aynı zamanda tutar mimarının, onun da bedelini kendi rızasıyla öder, ona bu hizmeti gördürür. Buna hiçbir mani yok, zorunluluk da yok, mani bir durum da yok. Akıllı bir yapı sahibi, bu gibi hassas bir binada o mimarın "mesleki sorumluluk" dediğimiz bizim...

▼ **MÜJGAN DUMAN (Mimar)-** O bilinçte değil, abartmayın.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** O gibi binaları yaptıran insanların bilinci vardır, diye düşünüyorum.

▼ **MÜJGANDUMAN (Mimar)-** Devletin sahip çıkması gerekir.

▼ **SALONDAN-** Orada bir zorunluluk yok; ama kısıtlayıcı bir hüküm de yok. Proje müellifi bu kararnamenin, proje müelliflerini tamamen yapının uzağında tutan bir tavrı var. Müjgan hanımın kaygısı sözlerimi tamamladı. Gerçekten de bu yapıların müelliflikten ayrı yapılması inşaat mühendisliği konusunda. Bakın, güçlendirme projesini yapmış inşaat mühendisi de olsa, bu yapıların bizatihi proje müellifleri tarafından takip edilmesi gerekiyor.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bu konuda kısıtlayıcı bir hüküm yok.

▼ **SALONDAN-** Sayın Başkanım yapmayın.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Yok, yok, o tartışmaya girmeyelim. Ben onun için çok şeyler gördüm. Bu "Fikir Sanat Eser-

leri Yasası" diye karşıma çıkacaksınız. Onun tartışmasını çok yaptım, o olmaz.

Bak, kişi bir bina yapacak, vallahi kaz gibi yolacağız. Herkes üzerine hücum. Haritacı hücum, jeolog hücum, mimar hücum. Adam daha bina da yapmaz "Lanet olsun" diyecek. Olmaz.

Bakın arkadaşlar, hedefimiz şu olsun, lütfen beni anlayın: Bu işe başlayın. Bunun bir karşı tarafı var. Biz tabii örgütleniyoruz, gelin-güvey oluyoruz da hizmet vereceğimiz bir adam var, parasını verecek, cebe dalacak, orada elini cebe sokacak bir insan var. Sen bu adamı kaz gibi yolmaya kalkarsan, bunu ürkütürsen, ilk aşamada buna yüksek maliyetten yüklemeye kalkarsan, bu iş başlamadan biter. Bu kadar titiz davranmamıza rağmen sesler avaz avaz yükseliyor "yüzde 8 çok fazla arkadaşım, zorlanıyorum, veremiyorum" diyor.

Bu dediklerinizi bunlara ilave etseydik, bu haritacıların iddia ettiği gibi haritacı koysaydık; peyzajın iddia ettiği gibi peyzaj koysaydık; mimarın iddia ettiği fikir sanatı koysaydık bu işe. Tamam o zaman, demek ki öldü, bu işi hiç başlamadan öldürecek. Bunlar zamanla olacak. Bu bir gelişsin, bir filizlensin, bir kuvvetlensin, bir saçılınsın. Ondan sonra bütün bu hizmetlerin gayet tabii girmesi lazım. Bunları küçümsemişimden mi böyle söylüyorsunuz? Yoksa ben mühendisliğimi inkâr etmiş olurum. O arkadaşları kesinlikle küçümsemiyorum. O hizmetler de verilse fevkalade olur; ama bu aşamada değil arkadaşlar. "Şu maliyet yapı sahibine minimum yansısın" diye çok özen gösterdim. Kişileri ürkütmeyelim.

Doğrusu can güvenliği gerekli; yani ilk etapta hedefimiz bu olsun.

▼ **SALONDAN-** Bu kanunun adına "Yapı Denetim Kanunu" demeseydiniz "Depreme Dayanıklı Yapı Üretimi" deseydiniz daha iyi olurdu.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Hedef bu oldu. Bakın, o yasayı okuyun, hep can güvenliğine yönelik, taşıyıcı sisteme yönelik yoğun bir denetim var, onun haricinde de çok fazla bir teferruat yok.

▼ **SALONDAN-** Birbirine bağlı iki soru var. Şantiye şefinin -demin bahsettiniz- uzman mimar ya da mühendislerinin sicilini yapı denetim komisyonları tutacak; ama şantiye şefleri uzman olmayabilir.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Olmayabiliyor evet.

▼ **SALONDAN-** Peki, son geldiğimiz duruma göre şantiye şefleri 6 tane ayrı müteahhidin, 6 tane ayrı binasında görev yapabilecekler. Bunların ne zaman istifade ettiğini, ne zaman, hangi binaya atıldığını, hangi binada ne yaptığını nasıl tespit edeceğiz?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bakın, belediyece arkadaşlarımız burada; iyi ki hatırlattın. Her yapı ruhsatı verildikten sonra biz bir format düzenledik. O inşaatla görev alan bütün personelin listesini belediyeler bize doldurup, tasdik edip gönderiyor, başkanlığa geliyorlar. Bunu bilgisayar ortamına yayıyoruz; yani hangi şirkette, nerede, hangi şantiyede, 1 metrekareyi geçti mi, geçmedi mi? Bir uzman mühendis hangi şirketlerde görev aldı; 2-3 yerde. Yakaladık, kaç tane olduğunu. Bilgisayar ortamında bunların bir programı yapıldı. Biz bunları buradan izliyoruz. Bunlar aynı zamanda il ve ilçe yapı denetim komisyonları tarafından da yapılacağını umut ediyorum.

▼ **SALONDAN-** Herhalde periyodik olarak yapılması lazım?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Tabii efendim, işleniyor. Bu hiç kesinti vermeden bu işin takibi o kadar zor ki.

▼ **SALONDAN-** Komisyon üyelerinden biri de o demek istiyorsunuz?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Gayet tabii. Bunu izleyecek;

kime sicil verecek, ne olacak, kişi ne zaman başladı, bitir; onu bilmesi lazım. Elinde onun dokümanı olacak. Biz bunu tutuyoruz, tutmaya başladık. Bunu bakanlıkta, bilgisayar ortamında tutuyoruz.

Başka soru var mı?

▼ **SALONDAN-** Son bir soru soracağım: Mimar ve mühendislere güvendiğinizi söylüyorsunuz. Yapı denetim firmalarının kaç lirayı, kaç zamanda alacağını da tespit ettik. Peki, burada çalışan mimar ve mühendislerin özlük haklarına, yaşam koşullarına dair herhangi bir güvence bu yasanın içerisine konulamaz mıydı?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Bakın, onu koyamıyorsunuz; yani "şu mühendise, şu kadar maaş" falan diyemedik; ama farkındaysan hakediş raporlarıyla maaş bordroların istedik. Bunları niye istedik, babamızın hayrına istedik;

▼ **SALONDAN-** Yalnızca şantiye şefinden istediniz.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Hayır efendim. Bütün personelin dökümünü istiyoruz. Yapı denetim kuruluşunda görev yapan bütün personelin maaş bordrosunu istiyoruz. Yönetmelikte var, kardeşim yönetmeliğin ekinde liste bile var, göstereyim mi?

▼ **SALONDAN-** Sözleşme var istenilen, cetvel var.

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Hayır efendim. Bakın, şu tablo. Size bu yönetmelikten gösteriyorum. Tarihler arasını kapsayan hakediş raporuna ait personel bildirgesi; onu yapı denetim şirketi veriyor. Bu da meslek unvanı, uzmanlık alanı, görevi oda sicil no, işe başlama tarihi, ayrılış tarihi, imzası. Ekinde düzenleme tarihinde işten ayrılma...

▼ **SALONDAN-** Aslında benim gelmek istediğim gözüm-den kaçmış nokta şu: Odaları, kendi yönetmeliklerine göre bir yerde sözleşmeli çalışan meslektaşların, alacağı asgari ücretleri tespit etme şansları var. Böyle bir durumda, bir yapı denetim

firmasında bu ücretin altında çalışan bir mimar ya da mühendisi odalar kendi yönetmelikleri doğrultusunda engeller ya da o şirketi zorlarsa bakanlığımızın bu konudaki tavrı ne olacak?

▼ **HAKKI USTAÖMER-** Hiçbir tavır koymayız. Odalar üyeleri üzerinde her türlü haklarını uygulamakla mükelleftir ve bunu yapmak mecburiyetindedir. Çok yetki verdik. Bakın, keşke şu yönetmeliğin taslağını getirseydim, size verseydim. Bu işlerin bütün denetimini odalara verdik "üyenin kuru arkadaş" dedik "bu kişi ahlaksızsa defterini dür, namusluysa da bunu kuru" kısacası bunu yaptık.

▼ **SADİ SÜRENKÖK-** Pardon, bu özlük haklarıyla ilgili yanlış talepte bulunuyorsun. Devlet kendisinde çalıştırdığı mühendislere uygun maaş ödemediğini biliyoruz; Bayındırlıkta, Devlet Su İşlerinde, diğer yerlerde. Onun için "biz devletten daha iyi yaparız" diye özel şirkette çalışanlara vergi yapacağız. Bayındırlıktan arkadaşlarımız burada, yeterli maaş alamadıklarını biliyoruz. O yüzden de "bu konuyla ilgili mutlaka şunu yapalım" deme şansımız yok.

Aslında mühendisler bir de şunu yapmalı arkadaşlar: Biz mesleğimize ne kadar saygı duyar, onurumuzu ne kadar korumaya çalışırsak dışarıdaki kimse de o kadar saygı duyacaktır. Biz gidip 3 kuruşa uzmanlık belgemizi, diplomamızı bir yerlere rehin vereceksek elbette ki ücretler yüksek bir şekildedir. Yani biz kendi mesleğimize ne kadar değer veriyorsak, çevreden de onu bekleyeceğiz. Bu yapı denetimiyle ilgili işleri elbette ki bizim meslektaşlarımız yapacak; bir doktor, bir avukat gelip yapamayacak. Sağlıklı bina yapılması konusunda burada da çalışacak insanlar bizim meslektaşlarımız. Bugüne kadar da bu üretim süreci içerisinde olmuş insanlar. Odanın bunlarla ilgili tasarrufu elbette ki olacak. Yanlış yapan elbette ki kırmızı kart görüp kenara alınacak. Bunlar yapılmazsa bunu düzeltemeyiz.

Galiba sizin bir sorunuz vardı.

▼ **MÜJGAN DUMAN** (Mimar)- Bina-10 Blok ve bunun ilk etapta ikisinden başlayacak; ama bizim anlaşmamız 14 üzerinden olacak; fiyat, metrekare bazında. Diyelim 45 000 metrekare. 2 bina başlayacağı için bizim yaptığımız taahhütnamede, karşılıklı sözleşmede 41 000 metrekare üzerinden yapıyoruz. 2 milyon yalnız, ilk etapta bunun içerisinde mesela, 6 ay zarfında buna başlayacak ve bunun yüzde 25'ini ödeyerek başlayacak.

▼ **HAKKI USTAÖMER**- Hepsi ruhsata bağlandı?

▼ **SALONDAN**- Evet, hepsi ruhsata bağlanıyor; ama kademe yapacak. İlk etapta ruhsatı alıyor ve biz hepsi üzerinden anlaşıyoruz, önce A bloğundan başlayacağız.

▼ **SADİ SÜRENKÖK**- Arkadaşlar, isterseniz biz bunu toparlayalım. Özel sorusu olan arkadaşlar varsa sorularını sorunlar.

Arkadaşlar, yaklaşık 3 saattir buradayız. Sayın Hakkı Usta-ömer'e huzurunuzda teşekkür etmek istiyorum. Hem Ankara'dan kalkıp geldiler, hem de bu konuyla ilgili 3 saat gibi yoğun soru bombardımanı altında cevap verdiler. Bu 3 saat içerisinde 42 tane yazılı soru sorulmuş; ama sanıyoruz aralarda o kadar da sözlü sorular oldu. Biz bunları yazılı hale getirip sizlere dağıtacağız. Uzun vadede bant çözümleri yapıldıktan sonra dağıtılacak.

Burada tartışılan daha önceki aşamalardan biliyoruz ki bu işin, bu bulmacanın çözümü bizlerde. Eğer biz, bu işte mesleğimize, mühendislik yeminine sahip çıkarsak, saygılı olursak, bu iş sanıyorum elbirliği içerisinde yapılacak; ama biz bu işi rant diye görürsek, sanıyorum ki deprem olduğunda suratımıza şamar gibi vuracaktır. Onun için, ben burada olan ya da yapı denetim şirketi kuran hiçbir arkadaşımın art niyetli olmadığına inanıyorum, biliyorum ve öyle olmasını umuyorum.

Bundan sonra da odalar bu işin içerisinde kendi üzerine düşenleri de yapacak. Üst denetim kuruluşları Bayındırlık Mü-

dürlüğüne ve ilgili kurumlarla bir arada çalışacak. Belediyelerde, özellikle Adana'nın içerisinde belediyelerin, il, ilçe belediyelerinin yaşanan depremden sonra bu konuya duyarlı olduğunu da biliyoruz. Umuyoruz ki bu yapı denetim süreci içerisinde, yeni bir süreç içerisinde geçmişle bir farkı olacaktır; çünkü biz 10 yıllardır "mutlaka yapı denetimi olsun" diyorduk, geldi. Eleştirdiğimiz taraflar yok mu; mutlaka var, bunları düzeltmek de bizim elimizde. O süreç içerisinde hiç olmazsa bu işin yasa dışı çıkıncaya kadar bu eksiklikleri giderir, yasada da gereği gibi yerine koyarsak, o yasa yapılıncaya görüşlerimizi de o yasaya yansırca, sanıyoruz o yasa çıktıktan sonra daha iyi bir yapı denetimi olacaktır.

Katıldığımız için hepinize teşekkür ediyorum, iyi akşamlar diliyorum. (Alkışlar)

KAPANIŞ

---0---